

**STRATEGIJA RAZVOJA
OPŠTINE BROD
ZA PERIOD 2016. – 2020. GODINA**

Brod, maj 2016.

SADRŽAJ:

1. UVOD	3
2. METODOLOGIJA RADA.....	4
3. BROD I PRIRODNI RESURSI OPŠTINE BROD	
3.1. GEOGRAFSKI POLOŽAJ i KLIMA OPŠTINE BROD.....	7
3.2. ISTORIJA OPŠTINE.....	9
3.3. PRIRODNI RESURSI.....	10
3.3.1. ZEMLJIŠTE I MINERALNI RESURSI.....	10
3.3.2. VODE.....	10
3.3.3. ŠUME.....	11
4. INFRASTRUKTURA OPŠTINE BROD.....	12
4.1. PUTNA INFRASTRUKTURA.....	12
4.2. ELEKTROENERGETSKA I TELEKOMUNIKACIONA MREŽA.....	13
4.3. GRADSKO GRIJANJE.....	13
4.4. VODOVODNA I KANALIZACIONA MREŽA.....	14
4.5. GROBLJA.....	15
5. SOCIO-EKONOMSKA ANALIZA OPŠTINE BROD.....	16
5.1. PROSTORNO DEMOGRAFSKA STRUKTURA OPŠTINE BROD.....	16
5.2. ENERGETSKI SEKTOR.....	19
5.3. POLJOPRIVREDA.....	20
5.4. ŠUMARSTVO.....	29
5.5. PRIVREDA I TRŽIŠTE RADA.....	30
INDUSTRIJA.....	31
GRAĐEVINARSTVO.....	32
TRGOVINA	33
ZAPOSLENOST I PLATE.....	34
NEZAPOSLENOST.....	35
5.6. TURIZAM I ZAŠTITA ŽIVOTNE SREDINE.....	38
5.7. ZDRAVSTVO, SOCIJALNA ZAŠTITA I POLOŽAJ PENZIONERA.....	43
5.8. OBRAZOVANJE, KULTURA, SPORT I NVO.....	48
6. VIZIJA I STRATEŠKI CILJEVI RAZVOJA OPŠTINE BROD.....	56
7. PLAN IMPLEMENTACIJE PROJEKATA.....	57
CILJ 1.....	57
CILJ 2.....	60
CILJ 3.....	63
CILJ 4.....	67
CILJ 5.....	72
8. MONITORING, EVALUACIJA I AŽURIRANJE.....	74

1. UVOD

Pojam Strategija dolazi od [starogrčke](#) riječi „stratēgos“ i doslovno znači "vođenje vojske". Vremenom se ovo prvobitno značenje izgubilo i danas se koristi da bi se označilo postupanje usmjereno ka ostvarivanju određenog cilja nakon dužeg planiranja.

Potreba opštine Brod za izradom dokumenta "Strategija razvoja opštine Brod za period 2016. – 2020. godina" proizilazi iz sljedećih činjenica:

- Svaki ozbiljniji sistem treba da ima strateški plan razvoja u kome su jasno zacrtani ciljevi u budućnosti i način njihovog ostvarivanja,
- Strategija razvoja opštine Brod za period 2011. – 2016. je istekla 31.12.2015. godine,
- Na osnovu strategije mnogo je jednostavnije pratiti realizaciju postavljenih ciljeva, odnosno stepen njihove realizacije,
- Postojanjem dokumenta kao što je strategija, uključivanje učesnika iz raznih oblasti ljudskog društva je mnogo jednostavnije i zbog definisanosti pojmova, "ko", "kad", "kako" i ostalih determinišućih uslova da bi se ostvario postavljeni cilj,
- S obzirom da se strategija pravi za period tri do deset godina, dokument dozvoljava dugoročno planiranje i omogućava pretpostavljanje prepreka koje mogu da se nađu na putu ostvarenja cilja.

Na svojoj 28. redovnoj sjednici Skupština opštine Brod je donijela Odluku o izradi Strategije razvoja opštine Brod za period 2016. – 2020. godina.

Na osnovu ove odluke imenovan je i Stručni tim za koordinaciju izrade dokumenta „Strategije razvoja opštine Brod za period 2016. – 2020. godina“.

Za svaku oblast pri izradi Strategije određen je koordinator i između deset i dvadeset učesnika iz javnog privrednog i kulturnog života opštine Brod. U proces izrade Strategije uključeni su svi načelnici odjeljenja opštine Brod, direktori javnih preduzeće i ustanova i njihovi prvi saradnici, brodski privrednici, profesori, učitelji, predstavnici sportskih klubova, kulturno umjetničkih društava, nevladin sektor, odnosno svi oni koji mogu i trebaju da doprinesu razvoju opštine u svim oblastima i na svakom nivou. Za izradu Nacrta Strategije kao i za izradu konačne verzije Strategije angažovani su i članovi Privrednog savjeta, Načelnikovog savjetodavnog tijela.

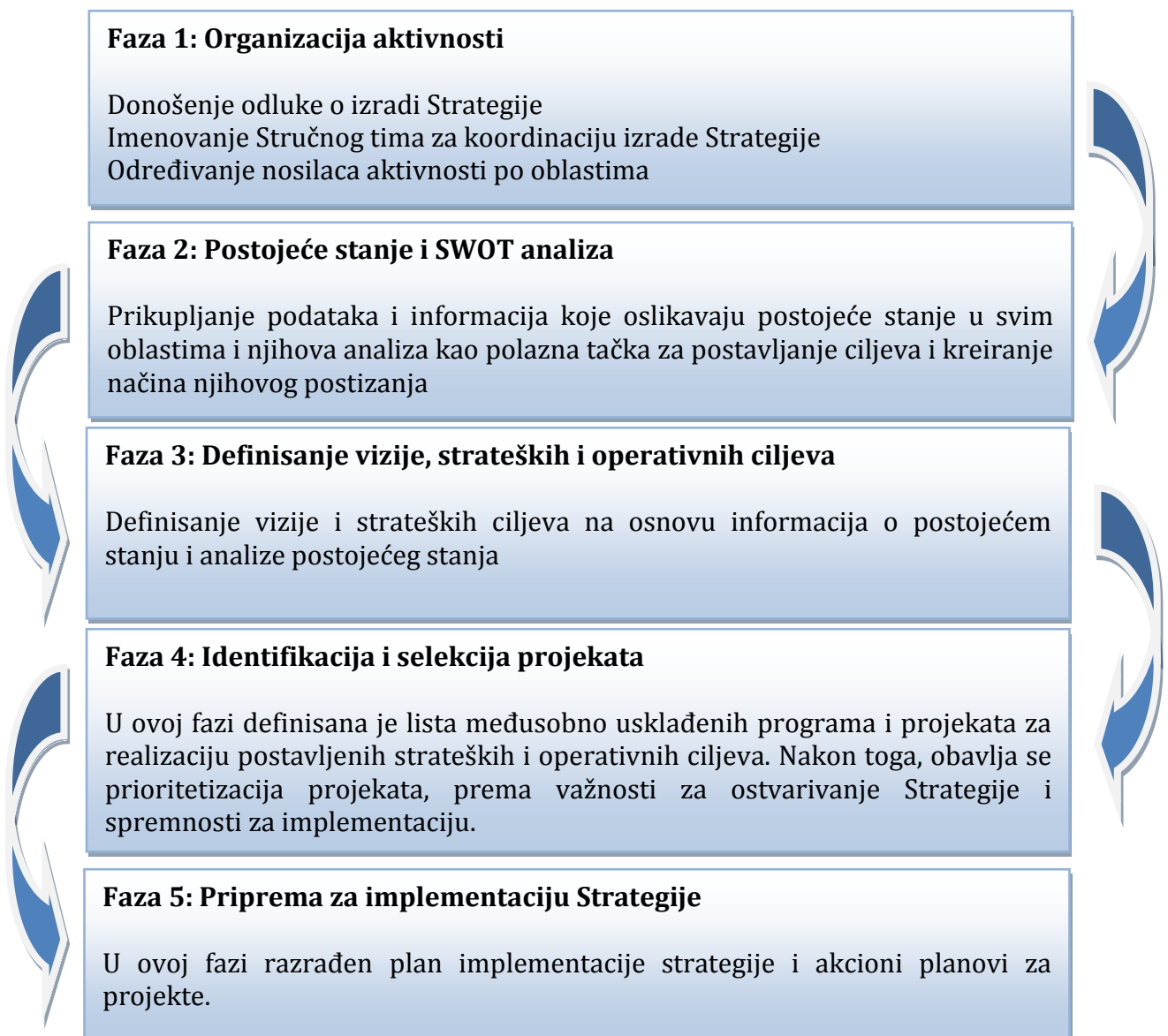
Posle usvajanja Nacrta Strategije, održane su javne rasprave po mjesnim zajednicama, a zatim i sjednica Privrednog savjeta. Sugestije koje su građani imali na izradu konačnog dokumenta su razmotrene od strane tima za koordinaciju izrade Strategije i uvrštene kao ciljevi koje je potrebno ostvariti u narednom periodu.

2. METODOLOGIJA

Metod izrade Strategije razvoja opštine Brod je radi lakšeg razumijevanja prikazan šemom na Slici 2.1.

Iz šeme izrade Strategije se vidi da se postupak izrade dokumenta sastoji iz aktivnosti na prikupljanju podataka i njihovoj obradi, analizi podataka i postojećeg stanja i na osnovu toga određivanje vizije i strateških ciljeva.

Na kraju je predstavljen plan implementacije projekata i zacrtanih ciljeva. Za svaki cilj je predviđen period implementacije, mogući finansijer i implementator.

Slika 2.1. Faze u izradi Strategije razvoja

Podaci relevantni za sagledavanje postojećeg stanja su prikupljeni iz raznih izvora kao što su Republički zavod za statistiku, APIF, javna preduzeća i ustanove, opština Brod i druge organizacije koje imaju podatke i informacije korisne za sagledavanje postojećeg stanja opštine Brod.

Analiza postojećeg stanja je urađena metodom SWOT. Autor ove analize nije poznat, a njena primjena je počela 60-ih godina na Stanford univerzitetu u SAD.

Metoda je bazirana na predstavljanju faktora koji su korisni za sistem i pomažu ostvarenju postavljenih ciljeva i faktora koji imaju štetan uticaj na ostvarenje postavljenih ciljeva. Takođe, ova analiza uzima u obzir osobine samog sistema koji se posmatra i osobine okoline i njenih uticajnih faktora.

Na Slici 2.2. je prikazana šema SWOT analize.

Slika 2.2. Šematski prikaz matrice SWOT analize

VIZIJA je optimistična slika koju bi ljudi imali o realnom razvoju svoje zajednice ili svog područja. Definicija vizije zasniva se na razvojnim potencijalima i daje pretpostavku strateških orijentacija. Vizija treba da se odredi za dugoročni period od nekih 20 godina, ali treba da sadrži sve relevantne vrijednosti koje zajednica odobrava kao komparativne.

Strateški ciljevi - Strateški ciljevi su veoma globalni, dugoročni ciljevi. Oni su, zapravo, odgovor na pitanje: Gdje treba da idemo (strateška orijentacija i vizija)?; uzimajući u obzir naše resurse (SWOT, komparativne prednosti). Skup od dva do pet strateških ciljeva rezultat je svih prethodnih faza.

Mjere - Mjere su srednjoročni putevi za postizanje konkretnih ciljeva (prioritetnih ciljeva) u nekom vremenskom okviru. One su instrumenti za korištenje resursa kako bi se postigao neki konkretan cilj.

Identifikacija i izbor projekata - Programi i projekti su kratkoročni alati za provođenje mjera. Projekt ima samo jednu svrhu (neposredni cilj) dok ih programi imaju više (program se sastoji od više projekata).

Izbor projekata

- Razrada liste projekata;
- Određivanje kriterija za odabir (određivanje prioriteta);
- Odlučivanje o metodama i alatima za odabir;
- Odabir projekata za programski dokument.

PROGRAMIRANJE - Svrha programiranja je da se pripremi odgovarajuća faza implementacije strategije, u smislu ljudskih, tehničkih i finansijskih inputa/resursa za implementaciju projekata. Programiranje se sastoji od slijedećih koraka:

- Grupisanje izabranih glavnih projekata u međusobno snažno povezane programa i pod programe;
- Definisane vrijednosti projekta, vremena potrebnog za implementaciju i implementatora;
- Analiza potencijalnih finansijskih izvora i raspoređenost finansijskih inputa za implementaciju projekata u vremenskom okviru, kao i potencijalnih implementatora;
- Raspoređivanje projekata odgovarajućim redoslijedom (u vremenskom okviru) u okviru jednog programa ili podprograma, logički i u zavisnosti od dostupnih sredstava, da bi se definisao precizan plan implementacije;
- Priprema kratkih opisa programa/potprograma i projekata

Struktura strateškog dokumenta treba da bude jasna i lako čitljiva. Njegovo "tijelo" sastoji se od strateškog dijela (strateški ciljevi, konkretni prioritetni ciljevi i mjere) te operativnog dijela - programskog dokumenta sa programima i projektima.

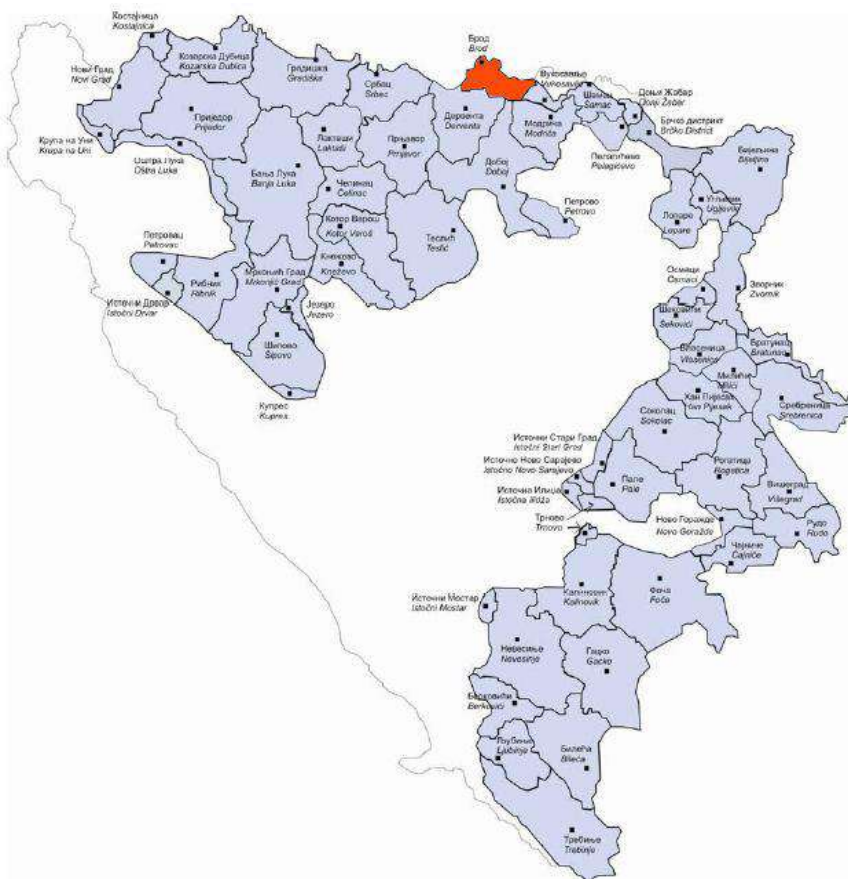
3. BROD I PRIRODNI RESURSI OPŠTINE BROD

3.1. GEOGRAFSKI POLOŽAJ I KLIMA OPŠTINE BROD

Opština Brod se nalazi na sjeveru Republike Srpske i Bosne i Hercegovine i zauzima zapadni dio sjeveroistočne Bosne u aluvijalnoj ravnici Posavini. Prostire se na površini od 228 km². Brod je ravničarski poljoprivredni kraj sa usitnjenim individualnim posjedima.

Nadmorska visina opštine Brod je oko 90 metara. Klima je umereno kontinentalna sa prosječnom zimskom temperaturom oko 0°C i ljetnom oko 30 °C. Godišnja količina padavina je ispod prosjeka i kreće se oko 600 mm.

Opština Brod okružena je opštinama Derventa, Doboj, Modriča i Odžak u BiH i Slavonskim Brodom u Hrvatskoj. Na razvoj Broda uticao je njegov povoljan položaj, odnosno zbog blizine autoputa Beograd – Zagreb – Ljubljana kao i željezničke magistrale Beograd – Zagreb - Ljubljana. Opština je prije rata imala 34.138 stanovnika, a prema posljednjem popisu iz 2013. godine koji je još uvijek nezvaničan 17.943 stanovnika.

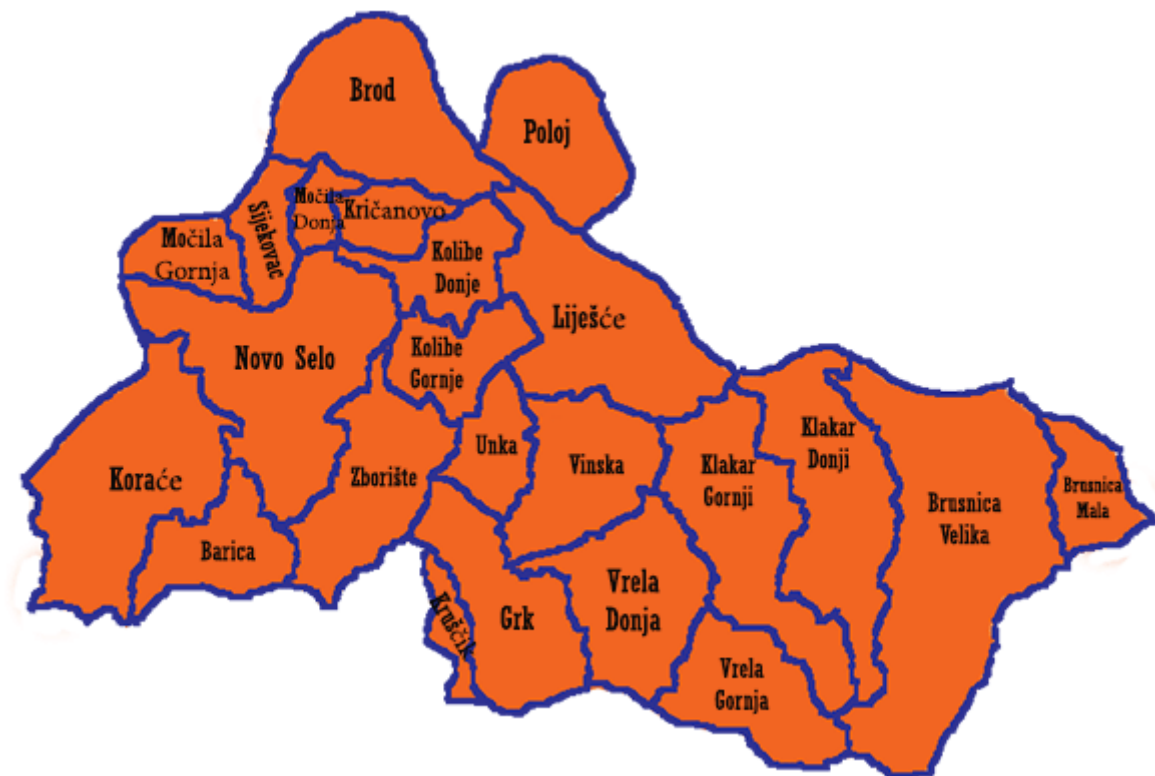
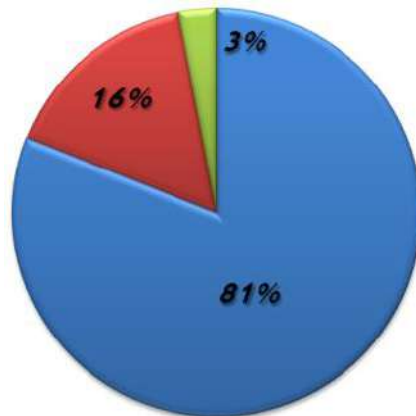

Slika 3.1 Položaj opštine Brod u Republici Srpskoj i BiH

Na slici ispod je prikazana karta opštine Brod sa položajem većih naselja i nacionalnom strukturom stanovništva.

Pripadnici naroda su označeni kako slijedi:

- SRBI – plava boja,
- HRVATI – crvena boja i
- MUSLIMANI (BOŠNJACI) – zelena boja.

Slika 3.2. Teritorija opštine Brod sa položajem većih lokalnih naselja i nacionalnom strukturom stanovništva

3.2. ISTORIJA OPŠTINE BROD

Istorija nekadašnjeg Bosanskog Broda i naselja na području današnjeg Broda datira iz bronzanog doba oko 1600. godine stare ere. Na mjestu na kojem je danas smješten jedan dio postrojenja Rafinerije nafte, nalaze se pod zemljom ostaci relativno velikog naselja iz pradavnih vremena. To mjesto je narod nazivao Pekaruša.

Stanovnici Pekaruše pripadali su velikom panonskom narodu. Rimljani su takođe ostavili tragove svog prisustva u Brodu. Na mjestu današnjeg Broda postojalo je gradsko naselje koje su Rimljani zvali „Marsonia“. Glavnina stare Marsonije nalazila se na mjestu tvrđave na prostoru današnjeg Slavenskog Broda, a dio naselja je bio i na desnoj strani Save. Prvo pisano pominjanje Broda datira iz 365. godine nove ere, pa se može reći da je Brod star 1650 godina.

Od važnijih otkrića je jedno relativno veliko naselje koje je otkriveno prilikom proširenja Rafinerije nafte 1957. - 1963. godine u Sijekovcu iz bronzanog doba od oko 1600. godine stare ere, a poslednji ostaci života u njemu datiraju iz poznorimske epohe. Prvo spominjanje postojanja grada je iz jednog turskog dokumenta iz godine 1691. u kojem se spominje kao „Turski Brod“. Naselje nije tada imalo nikakav upravni status, ali je bilo zametak buduće tvrđave čija je gradnja mogla upravo u to vreme otpočeti. Ovo prvo gradsko jezgro nije dugo postojalo, jer je već novembra 1697. godine od strane austrijske vojske do temelja razoreno.

Formiranjem granica između dva carstva, posle Karlovačkog mira 1699., Požarevačkog mira 1718. i Beogradskog mira 1739. svaki put teritorija opštine Bosanski Brod iz temelja je mjenjala svoje stanovništvo. Zbog toga možemo 1739. godinu smatrati prelomnom, jer tek od tada je došlo do stabilizacije prilika i mogućnosti da se formira ozbiljnije naselje koje u kontinuitetu postoji i danas.

Najvažniji događaj koji je rezultirao naglim usponom i modernizacijom mjesta svakako je okupacija od strane Austro-Ugarske vojske, 29. jula 1878. godine.

Nakon izgradnje mosta, željezničke pruge i velelepne željezničke stanice u mavarskom stilu, Bosanski Brod zasluženno dobija status vrata Bosne.

Još krajem devetnaestog veka, tačnije 1892. godine izgrađuje se najvažniji industrijski objekat, Budimpeštansko preduzeće „Danica“ d.d. za hemijske proizvode iz koje će kasnije izrasti Rafinerija nafte.

Osim kraćeg zastoja tokom Prvog svetskog rata, opština je zahvaljujući svom povoljnom položaju i privrednom potencijalu u stalnom usponu, a nakon formiranja Kraljevine SHS dobija status gradske opštine. Ovakav dinamičan razvoj prekida Drugi svjetski rat.

Željeznička stanica u Brodu je bila sve do završetka Drugog svetskog rata najveći saobraćajni čvor u BiH. Dana 15.07.1897. krenuo je prvi voz iz Bosanskog Broda prema Derventi i Žepču. Jedan od interesantnih podataka iz prošlosti Broda je da je Brod zahvaljujući trgovcima iz Slavenskog Broda dobio 1860. godine i prvu petrolejsku lampu u cijeloj BiH. Druga interesantna činjenica je da je 1923. godine Rafinerija nafte uspjela nabaviti auto Ford i to je ujedno bio prvi auto u Brodu. Prvi aeromiting u Brodu je bio 1912. godine. Aeromiting u Brodu je bio priređen samo 9 godina nakon što se prvi avion podigao iznad zemlje.

3.3. PRIRODNI RESURSI

ZEMLJIŠTE I MINERALNI RESURSI

Glavna prirodna bogastva opštine Brod čine: poljoprivredno zemljište i manje površine šuma, zatim rijeke Sava i Ukrina. Skoro kompletno područje opštine Brod nalazi se u ravnici. S obzirom na takav teren, područje obiluje izuzetno kvalitetnim zemljištem povoljnim za razvoj poljoprivrede. Šume su rasprostranjene i zastupljene po čitavom području opštine. Najznačajnije vodene površine su rijeka Sava čija dužina toka na teritoriji opštine iznosi oko 29 km, koja prihvata sve površinske vode ovog područja, a ujedno predstavlja i državnu granicu prema Hrvatskoj.

Ribolovne vode, odnosno dijelovi tih voda koje čine ribarsko područje opštine Brod, predstavljaju u hidrografskom i biološkom smislu cjelinu podesnu za razvoj ribolova i unapređenje ribljeg fonda (štuka, šaran, babuška, grgeč, mrena i dr. ribljih vrsta) koji se mogu koristiti isključivo za sportsko-turistički ribolov. Zahvaljujući ovakvom resursu sagrađen je i Ribnjak u Sijekovcu. Korita i obale rijeka Ukrine i Save izuzetno su bogata ležištima prirodnog šljunka i pijeska.

Prema katastarskim podacima opština Brod raspolaže sa 23.416 ha ukupne zemljišne površine, od čega se u privatnom vlasništvu nalazi 15.855 ha (67,71%) a u državnom vlasništvu 7.561 ha (32,29%).

U strukturi ukupnih zemljišnih površina najzastupljenije je poljoprivredno zemljište koje zauzima površinu od 15.611 ha (66,7%), zatim šumsko zemljište 5.580 ha (23,8%) i neplodno zemljište 2.225 ha (9,5%). Velika zastupljenost poljoprivrednih površina na području opštine, predstavlja značajan prirodni potencijal za razvoj poljoprivrede. Kada je riječ o privatnom vlasništvu nad zemljišnim površinama, u njegovoj strukturi najzastupljenije je privatno poljoprivredno zemljište 12.124 ha (54,8%), zatim šumsko zemljište 3.230 ha (23,8%) i neplodno zemljište koje zauzima površinu od 501 ha (9,50%).

Opština Brod raspolaže se oko 11.563 ha obradivog zemljišta, što je oko 0,77 ha po stanovniku, tj. gotovo 4,5 puta više od minimuma za osiguranje egzistencije (po procenama za osiguranje minimalne egzistencije je dovoljno 0,17 ha obradivog zemljišta po jednom stanovniku). Takođe, u strukturi zemljišta značajan procenat zauzima neplodno zemljište blizu 10%, koje predstavlja uglavnom močvarna područja opštine Brod.

VODE

Prostor opštine Brod po godišnjoj raspodjeli padavina spada u sušnija područja, ali, s obzirom na zastupljenu ravnomjernost padavina i povoljan geološki, geomorfološki i floristički sastav, hidrografska mreža ovog područja je dobro razvijena. Vode sa ovog područja pripadaju crnomorskom slivu.

Prema podacima iz vodomjerne stanice u Brodu najveći vodostaji na rijeci Savi i Ukrini bilježeni su u martu, aprilu i maju, zatim novembru. Ovi podaci nam govore da rijeka

Sava i Ukrina imaju nivalno-pluvijalni režim, što znači da je udio snijega u hranjenju rijeke veći nego udio kišnice. Tačnije, maksimum u proljetnim mjesecima uslovljen je otapanjem snijega i pojačan je proljetnim kišama (čime je nivalni faktor donekle relativizovan), a sekundarni maksimum u mjesecu novembru prouzrokovan je jesenjim kišama.

ŠUME

Šume i šumska zemljišta zbog svojih opšte-korisnih funkcija i privrednog značaja su dobra od opšteg interesa i kao takvi zaslužuju i uživaju posebnu brigu, što je regulisano Zakonom o šumama i ostalim aktima o gazdovanju šumama.

Od pravilne i stručne realizacije šumsko-privredne osnove i projekata za izvođenje zavisi i uspješnost gazdovanja šumama, očuvanost i unapređenje opšte funkcije šuma, povećanje prirasta, potrajnost gazdovanja, a samim tim prevođenje svih kategorija šuma u što kvalitetnije i produktivnije šumske komplekse (sastojine).

Nadzor nad gazdovanjem šumama, kao i izvršenje stručnih usluga u ovoj oblasti te vršenje kontrola u svim segmentima šumarstva vrši republička inspekcija za šumarstvo. U okviru administrativnih granica opštine Brod korisnik državnih šuma je Javno preduzeće šumarstva „Šume Republike Srpske“ a.d. Sokolac, Šumsko gazdinstvo „Doboj“-Doboj, Šumska uprava Derventa, koje je nadležna za teritoriju opštine Brod i izvršilac stručno-tehničkih poslova u šumama u privatnoj svojini.

Prema katastarskim podacima u opštini Brod šume pokrivaju površinu od 5.580 ha tj. 23.8% od ukupne zemljišne površine i raspoređene su po čitavom području opštine. Međutim, poslije rata u BiH, došlo je do nekontrolisane sječe šuma, tako da su površine pod šumama smanjene o čemu ne postoje tačni podaci. Negativne posljedice su se naročito ispoljile poslednjih godina u vrijeme velikih padavina kada je došlo do izlivanja rijeka iz korita – poplava što je izazvalo velike štete na poljoprivrednim usjevima i građevinskim objektima. Pooštrenim mjerama kontrole značajno je smanjena šteta nastala nelegalnom sječom šuma.

Skupština opštine Brod je 30.05.2006. godine usvojila Šumsko privrednu osnovu za period od 01.01.2006. do 31.12.2015. godine, kojom su određene osnovne smjernice i ciljevi gazdovanja šumama, mjere za unapređenje šuma, očuvanje i jačanje opšte korisnih funkcija šuma i zaštita šuma.

U proceduri je izrada nove Šumske privredne osnove kao baznog dokumenta za sječenje šuma u privatnom vlasništvu.

Na osnovu odredbi Zakona o šumama JPŠ „Šume Republike Srpske“ - „Šumsko gazdinstvo Doboj“ je da obračuna i uplati iznos od 10% vrijednosti realizacije šumsko drvnih sortimenata koji se ostvaruju sa područja Opštine.

Prema evidenciji Šumskog gazdinstva Doboj na području opštine Brod u 2014. godini je realizovano ukupno 428.122,00 KM četinarara i lišnjara, od čega je u budžet Opštine uplaćeno 42.812,20 KM, a u 2015. godini 298.151,40 KM, od čega je u budžet Opštine uplaćeno 29.815,14 KM.

4. INFRASTRUKTURA OPŠTINE BROD

Infrastruktura grada ili opštine je polazni osnov za razvoj bilo koje sfere ljudskog društva. Od infrastrukture zavisi u velikoj mjeri da li je područje povoljno za ulaganje, da li ono pruža mogućnost obrazovanja, bavljenja sportom, kakve su mogućnosti za dalji razvoj i kolika sredstva je potrebno uložiti da bi se ostvario dalji napredak.

Prostorni plan opštine je jedan od najvažnijih dokumenata pa je on prioritet za opštinu Brod, a izrada prostornog plana je planirana u 2016. godini. Izradom Prostornog plana opštine Brod će se definisati prostorni razmještaj pojedinih infrastrukturnih objekata.

U daljem tekstu je opisano postojeće stanje infrastrukture opštine Brod i urađena SWOT analiza, kao polazna osnova za dalje strateške planove u ovoj oblasti.

4.1. PUTNA INFRASTRUKTURA

Povoljan geografski položaj omogućio je dobru saobraćajnu povezanost Opštine sa zemljama iz okruženja i šire.

Opština Brod leži na magistralnom putu Sarajevo - Zenica - Doboj - Derventa - Slavonski Brod posmatrajući pravac sjever - jug. Pravac istok - zapad je takođe povezan, putem Banja Luka - Brod - Bijeljina pa dalje na istok. Pored ovog opština Brod se nalazi svega 5 km od autoputa „Beograd – Zagreb“, a u budućnosti i na koridoru „5-C“ koji prolazi 20 kilometra istočno od Broda i povezuje Ploče, Sarajevo, Osijek i Budimpeštu.

Svakako jedan od značajnijih infrastrukturnih objekata je postojanje graničnog prelaza i samog mosta na rijeci Savi koji povezuje opštinu Brod u Republici Srpskoj sa Slavonskom Brodom i Evropskom unijom. Ovo je značajan objekat koliko za građane Broda toliko i za građane centralne BiH kojima je ovo najkraća putna komunikacije za zemlje centralne i zapadne Evrope, a ujedno čini i najfrekventniji granični prelaz što se naročito manifestuje u doba godišnjih odmora i vjerskih praznika.

U tabeli ispod je prikazana udaljenost opštine Brod od najbližih aerodroma, riječnih i morskih luka. Može se zaključiti da se u Beograd, Zagreb ili Sarajevo može stići za manje od 3 sata automobilom, što je još jedan od dokaza povoljnog geografskog položaja.

	AERODROMI (udaljenost u km)				RIJEČNA LUKA (udalj. u km)		MORSKA LUKA (udalj. u km)
	Sarajevo	Beograd	Zagreb	Banja Luka	Šamac	Brčko	Ploče
Brod	220	210	190	125	70	100	425

Slika 4.1. Udaljenost pojedinih komunikacionih centara u odnosu na opštinu Brod

Ukupna dužina gradskih ulica je oko 54 kilometra, od čega je asfaltirano oko 38 kilometara, a makadam je još uvijek na dužini ulica od oko 16 kilometara.

Lokalnih puteva na području opštine ima oko 110 kilometara, od čega je oko 80 kilometara asfaltirano. Nekategorisani putevi zauzimaju dužinu od 120 kilometara na području opštine.

Opština Brod rdovno održava puteve koji su u njenoj nadležnosti. Od 2013. godine, veliku pomoć uz minimalne troškove popravljjanja, nasipanja i održavanja nekategorisanih puteva pružaju oružane snage Bosne i Hercegovine.

4.2. ELEKTROENERGETSKA I TELEKOMUNIKACIONA MREŽA

Opština brod ima oko 7.000 priključaka na elektroenergetsku mrežu. Pokrivenost područja je skoro 100 %, jer od navedenog broja priključaka u 2015. godini dva domaćinstva na području opštine nemaju električnu energiju i 9 domaćinstava u kojima su najavljeni povratnici.

Elektroprivreda Republike Srpske godišnje ulaže oko 500.000 KM na sanaciju i proširenje elektroenergetske mreže na području opštine. Godišnje se zamijeni oko 40 km dotrajale mreže i izgradi oko 10 km nove.

OPIS	DUŽINA (km)
Dalekovodi	175
Niskonaponska mreža	550
Kablovska mreža	180

Slika 4.2. Pregled elektro-infrastrukture

Telekomunikaciona mreža se sastoji iz fiksne i mobilne telefonije. Signalom mobilne telefonije je pokriveno područje cijele opštine izuzev nekih udaljenijih dijelova gdje je slabiji signal, a fiksnom telefonijom je pokriveno cijelo urbano područje i gušće naseljena seoska područja. Problem nepokrivenosti u povratničkim mjestima je zasnovan na činjenici slabog povratka stanovnika i neopravdanosti ulaganja na ovim područjima.

Naime, privatizacijom domaćeg Telekoma izvršena je i modernizacija usluga, tako da je dostupnost interneta i tv. signala omogućena svakom korisniku koji posjeduje telefonski priključak. Pored telekoma na području opštine je prisutan još jedna mreža za pružanje usluga telekomunikacije, interneta i kablovske televizije.

4.3. GRADSKO GRIJANJE

JP Gradska toplana Brod koja je izgrađena 2007. godine je prozrukovala višemilionske gubitke budžetu opštine Brod. Glavni uzrok ovome je proizvodnja toplotne energije pogonskim kotlovima na mazut.

Da bi se izbjegla dalja dubioza budžeta promijenjen je koncept proizvodnje i distribucije toplotne enrgije. Objekti i infrastruktura gradskog grijanja su dati 2014. godine na upravljanje, korišćenje i održavanje privatnoj firmi. Kao pogonsko gorivo, koristi se drvna sječka, a umjesto jednog centralnog mjesta za proizvodnju toplotne energije, izgrađene su tri rejonske kotlovnice čime su značajno smanjeni gubici u distribuciji energije.

Zbog male naseljenosti gradskog područja, ugovore o isporuci toplotne energije u Brodu ima oko 380 korisnika, odnosno trenutno se grije oko 8.000 m² poslovnih prostora i oko 18.000 m² stambenog prostora iako je mreža izgrađena za oko 100.000 m².

4.4.VODOVODNA I KANALIZACIONA MREŽA

Ukupna dužina vodovodne mreže iznosi oko 280 kilometara, od čega se na gradsko područje odnosi cca 185 kilometara, a na seosko cca 95 kilometara mreže. Pokrivenost vodovodnom mrežom u 2015. godini je oko 98 % gradskog i seoskog područja i opština Brod spada u rijetke opštine koje imaju toliko razvijenu vodovodnu mrežu.

Vodovodna mreža izgrađena je od azbestno-cementnih cijevi, gusanih cijevi, vinduritnih cijevi (PVC) i alkatena (PHD) cijevi.

Trenutno se voda za potrebe opštine Brod crpi sa tri crpilišta i to za gradsko područje u gradu, a za seosko područje u selima Donja Vrela i Donji Klakar. Na području grada egzistira pet bunara, a na području sela jedan bunar i dvije probne bušotine. Gradski vodovod KP „Vodovod i kanalizacija“, a.d. Brod 2000. godine dobio je putem donacije novo postrojenje za preradu sirove vode kao i dva nova bunara radi povećanja kapaciteta.

Kanalizacionom mrežom je pokriveno oko 80% gradskog područja. Gradski kanalizacioni sistem Broda građen je u periodu od 1963 – 1987 godine. Izgrađen je tzv. mješoviti tip kanalizacionog sistema, sa kombinovanim načinom kanaliziranja otpadne vode. Na području grada postoje dvije fekalne pumpne stanice. Preko glavnog kolektora vrši se koncentrisano ispuštanje otpadne vode u recipijent.

U toku je implementacija projekta „Rekonstrukcija i proširenje vodovodne i kanalizacione mreže opštine Brod“. Osnovni ciljevi ovog projekta obuhvataju:

- Dugoročno rješavanje kvalitetnog 24 časovnog snadbijevanja stanovništva gradskog i seoskog područja vodom za piće;
- Realizacijom projekta obzbediće se dovoljne količine vode za piće odgovarajućeg kvaliteta po pravilniku o hemijsko – bakteriološkoj ispravnosti;
- Riješiće se problemi za normalno funkcionisanje kanalizacionog sistema na gradskom području, izgradiće se kanalizacioni sistem u nekim dijelovima grada gdje trenutno ne postoji kanalizaciona linija;
- Rekonstrukcija i proširenje vodovodnih i kanalizacionih linija na području opštine Brod obezbjediće kvalitetnije i efikasnije korištenje vodenih resursa u budućnosti.

4.5. GROBLJA

Na području opštine Brod nalazi se petnaest (15) groblja, od kojih je jedno napušteno. Posjednik zemljišta na kojima se nalaze groblja su: Srpska pravoslavna crkva, Islamska vjerska zajednica, Rimokatolička crkva i Skupština opštine Brod. Ukupna površina groblja na području opštine iznosi 128.245 m², a najveća su Gradsko groblje i groblje SPC u Vinskoj.

SWOT analiza sektora infrastrukture i prostornog uređenja opštine Brod

<p style="text-align: center;">SNAGE - STRENGTHS</p> <ul style="list-style-type: none">• Geografski položaj• Izgrađenost drumske infrastrukture• Velika pokrivenost vodovodnom mrežom• Institucionalna razvijenost• Postojeći elektroenergetski objekti• Rijeka Sava i Ukрина• Lokalna izvorišta	<p style="text-align: center;">SLABOSTI - WEAKNESSES</p> <ul style="list-style-type: none">• NEPOSTOJANJE PROSTORNOG PLANA• Nejasni i nerješeni imovinsko-pravni poslovi na nivou opštine• Nedostatak investicija• Nedostatak stručnog kadra• Visoki troškovi izrade prostorno-planske dokumentacije• Dotrajalost drumske infrastrukture• Loša funkcionalnost raskrsnica• Nepostojanje plana razvoja drumskog saobraćaja i putne infrastrukture• Dotrajalost i veliki gubitci u vodovodnoj mreži• Nedovoljna izgrađenost i kapacitet objekata i tretman otpadnih voda• Nedovoljna propusna moć sistema vodovoda i kanalizacija
<p style="text-align: center;">ŠANSE - OPPORTUNITIES</p> <ul style="list-style-type: none">• Dugoročno projektovanje i planiranje• Pronalaženje donatora za izradu Prostornog plana• Rekonstrukcija postojećih i izgradnja novih elektroenergetskih objekata• Izrada programa i planova zaštite izvorista i površinskih tokova• Realizacija gotovih projekata	<p style="text-align: center;">PRIJETNJE - THREATING</p> <ul style="list-style-type: none">• Nedostatak finansijskih sredstava• Odlazak kadrova• Elementarne nepogode prouzrokuju veće havarije na sistemima infrastrukture• Degradacija šuma i zemljišta• Nepostojanje tretmana otpadnih voda• Nekontrolisana primjena pesticida, herbicida i vještačkih đubriva u zonama i pojasevima sanitarne zaštite• Spora realizacija projekata

Slika 4.3. SWOT analiza sektora infrastrukture, urbanizma i prostornog uređenja opštine Brod

5. SOCIO – EKONOMSKA ANALIZA OPŠTINE BROD

5.1. PROSTORNO – DEMOGRAFSKA STRUKTURA OPŠTINE BROD

Od 1991. godine na području opštine Brod došlo je do značajne promjene prostorno demografske strukture. Prema posljednjem nezvaničnom popisu stanovništva iz 2013. godine, na području opštine živi 17.943 stanovnika. Broj stanovnika brodske opštine je znatno smanjen, što direktno utiče na stanje svih oblasti ljudskog društva.

U tabeli ispod je prikazana nacionalna struktura u opštini Brod u periodu 1981. - 1991. godina i broj stanovnika prema nezvaničnom popisu iz 2013. godine. Kao što se vidi u tabeli, u periodu od 1981. - 1991. opština Brod je imala blagi porast broja stanovnika, dok je on u ratu u periodu 1992. - 1995. smanjen.

NACIONALNA STRUKTURA OPŠTINE BROD			
GODINA POPISA	1981.	1991.	2013.
Srbi	10,737 (33,25%)	11,389 (33,36%)	*
Muslimani (Bošnjaci)	3,106 (9,62%)	4,088 (11,97%)	*
Hrvati	13,579 (42,05%)	13,993 (40,98%)	*
Jugosloveni	4,545 (14,07%)	3,664 (10,73%)	*
Ostali i nepoznato	319 (0,98%)	1.004 (2,94%)	*
UKUPNO	32,286	34,138	17,943

SLIKA 5.1. Prikaz etničke strukture u opštini Brod u periodu 1981.-2013.

**Podatak za ukupan broj stanovnika prema popisu iz 2013. godine još uvijek nije zvaničan, a nacionalna struktura prema ovom popisu još uvijek nije objavljena.*

Prostorni razmještaj stanovništva je usklađen sa prirodnim uslovima i resursima. Opština Brod se sastoji iz više naselja mješovitog tipa, koja imaju ulogu dijelom ruralnih, dijelom urbanih područja. Tendencija stanovništva u poslijeratnim godinama je napuštanje ruralnog dijela opštine i doseljavanje u grad.

Odlukama Skupštine opštine Brod na području opštine postoji 21 mjesna zajednica:

R.br.	MJESNE ZAJEDNICE	R.br.	MJESNE ZAJEDNICE
1.	MZ Barica	12.	MZ Klakar Donji
2.	MZ Brodsko Polje 1	13.	MZ Kolibe Gornje
3.	MZ Brodsko Polje 2	14.	MZ Koraće
4.	MZ Vinska	15.	MZ Liješće,
5.	MZ Vrela Gornja	16.	MZ Novo Selo
6.	MZ Grad Centar	17.	MZ Rit
7.	MZ Grk	18.	MZ Sijekovac
8.	MZ Zborište	19.	MZ Tulek
9.	MZ Karađorđevo	20.	MZ Unka
10.	MZ Kolibe Donje	21.	Velika Brusnica
11.	MZ Klakar Gornji		

Slika 5.2. Prikaz mjesnih zajednica na prostoru opštine Brod

Na promjenu prostorno demografske strukture utiče i odnos nataliteta i mortaliteta stanovništva, odnosno prirodni priraštaj stanovništva na području opštine. Analiza vitalne statistike za 2000. godinu ukazuje da 88,9% opština Republike Srpske ima negativan ili nizak prirodni priraštaj. Podaci koji se odnose na opštinu Brod, a dobijeni su od Republičkog zavoda za statistiku pokazuju da je od 2010. godine do kraja 2014. godine prirodni priraštaj negativan. Računski se dolazi do zaključka da je u navedenom periodu mortalitet stanovništva veći u prosjeku za 50% od nataliteta, što je zabrinjavajuće.

Da bi podstakla povećanje nataliteta na području opštine Brod, Opštinska uprava svake godine dodjeljuje novčana sredstva mladim bračnim parovima za kupovinu placeva, finansira vantjelesnu oplodnju i sufinansira izgradnju kuća na seoskom području i obezbjeđuje stalnu podršku socijalno ugroženom stanovništvu.

U tabelama ispod je prikazano stanje nataliteta i mortaliteta za 2010., 2012. i 2014. godinu.

STANJE NATALITETA		
Godina	Republika Srpska	Opština Brod
2010.	10.147	119
2012.	9.987	118
2014.	9.335	94

Slika 5.3. Stanje nataliteta Republike Srpske i opštine Brod

STANJE MORTALITETA		
Godina	Republika Srpska	Opština Brod
2010.	13.517	161
2012.	13.796	180
2014.	14.409	159

Slika 5.4. Stanje mortaliteta Republike Srpske i opštine Brod

Trend smanjenje broja stanovnika koji je nastavljen i posle rata je prouzrokovan i migracionim kretanjima stanovništva u inostranstvo.

Nizak, odnosno negativam prirodni priraštaj i odlazak stanovništva sa područja RS i Broda uopšte djeluju ograničavajuće na ostvarenju ciljeva društveno – ekonomskog razvoja. Broj stanovnika koji su odselili iz opštine Brod je veći od onog koji su se doselili što je predstavljeno u tabeli ispod.

MIGRACIONA KRETANJA U OPŠTINI BROD						
Godina	DOSELJENI			ODELJENI		
	2010	2012	2014	2010	2012	2014
OPŠTINA BROD	71	69	77	101	70	107

Slika 5.5. Tabela migracionih kretanja na području opštine Brod za 2010, 2012. i 2014. godinu.

Naredne tabele pokazuju broj novoformiranih i rastavljenih brakova u Republici Srpskoj i opštini Brod za 2010., 2012. i 2014. godinu.

NOVOFORMIRANI BRAKOVI		
God.	Republika Srpska	Opština Brod
2010.	5.767	66
2012.	5.326	61
2014.	5.823	71

Slika 5.6. **Tabela novoformiranih brakova u RS i opštini Brod**

RASTAVLJENI BRAKOVI		
God.	Republika Srpska	Opština Brod
2010.	517	5
2012.	878	9
2014.	1.106	6

Slika 5.7. **Tabela stanja rastavljenih brakova u RS i opštini Brod**

U tabeli ispod je prikazan broj stanovnika u Bosni i Hercegovini, republici Srpskoj i opštini Brod prema popisu iz 2013. godine. Ovdje treba naglasiti da je to prvi popis posle popisa 1991. godine i da on još uvijek nije zvaničan.

GOD.	BiH	REPUBLIKA SRPSKA	OPŠTINA BROD
	3.791.662	1.326.991	17.943

Slika 5.8. **Broj stanovnika u BiH, RS i opštini Brod**

5.2. ENERGETSKI SEKTOR

Energetski sektor Republike Srpske obuhvata proizvodnju, prenos i distribuciju električne energije, proizvodnju uglja, kao energetske sirovine, proizvodnju industrijskih, odnosno tehničkih gasova, preradu nafte i proizvodnju derivata nafte i transport i distribuciju gasa.

U proizvodnji električne energije u Republici Srpskoj dominira hidroenergija sa oko 55 % ukupne proizvodnje. Ostalih 45 % otpada na termoelektrane u Gackom snage 300 MW i Ugljeviku 300 MW. Puštanjem u rad termoelektrane u Stanarima snage 300 MW koje se očekuje u 2016. godini, odnos proizvedene hidro i termoenergije u RS će biti obrnut, termoenergije će biti 55% proizvedene energije, a hidro 45%.

Specifična potrošnja električne energije po stanovniku u Republici Srpskoj iznosi oko 2.000 kWh godišnje, što je višestruko niže od prosjeka zemalja Evropske unije. Republika Srpska zadovoljava svoje potrebe za strujom i jedan dio električne energije izvozi.

Ono što se odnosi na opštinu Brod, a vezano je za energetske sektor je proizvodnja naftnih derivata. Rafinerija nafte Brod i Rafinerija ulja Modriča su značajni proizvođači naftnih derivata, koji svojim kapacitetom zadovoljavaju u potpunosti tržište RS i određenu količinu plasiraju na inostrano tržište. Kapacitet Rafinerije nafte Brod je oko 3.000.000 tona godišnje, a trenutno se proizvodi oko 1.000.000 tona naftnih derivata. Osnovni problem relativno niske proizvodnje je nedostatak tržišta, odnosno nemogućnost plasmana naftnih derivata na inostrano tržište u dovoljnoj mjeri kako bi se obezbijedio veći obim proizvodnje.

5.3. POLJOPRIVREDA

Osnovu poljoprivredne proizvodnje u Republici Srpskoj čini proizvodnja na manjim, poljoprivrednim posjedima koji se sastoje od više manjih parcela.

Selo u Republici Srpskoj, odnosno žitelji sela u Republici Srpskoj nisu dovoljno organizovani, zadrugarstvo skoro da ne postoji, slaba je povezanost primarne proizvodnje i prerade, slaba je veza između poljoprivredne proizvodnje i finansijskih institucija, što znači da ne postoje linije kvalitetnog finansiranja poljoprivredne proizvodnje koje bi bile primjerene karakteru te proizvodnje, odnosno proizvodnim ciklusima u poljoprivredi.

U tabelama ispod prikazane su količine proizvedenih najzastupljenijih žitarica i voća na području opštine Brod u 2010., 2012., i 2014. godini.

PROIZVODNJA RATRSKIH KULTURA (U Tonama)			
Godina	Pšenica	Kukuruz	Ječam
2010.	1.000	5.012	500
2012.	910	7.770	800
2014.	691	5.012	345

Slika 5.9. Proizvodnja ratarskih kultura u tonama na području opštine Brod

PROIZVODNJA VOĆNIH KULTURA (U Tonama)			
Godina	Jabuka	Šljiva	Kruška
2010.	20	3.000	38
2012.	20	3.900	30
2014.	20	2.500	15

Slika 5.10. Proizvodnja voćarskih kultura u tonama na području opštine Brod

KARAKTERISTIKE POLJOPRIVREDE NA PODRUČJU OPŠTINE BROD

Na području opštine Brod postoje povoljni klimatski i pedološki uslovi za intenzivan razvoj različitih grana poljoprivrede. Poljoprivredna proizvodnja predstavlja značajan sektor privrednog razvoja opštine i veoma je važna u zapošljavanju stanovništva na ruralnom području, gdje se formiraju razvijena poljoprivredna gazdinstva, koja svojim radom ostvaruju prinose u poljoprivrednoj proizvodnji, a ponudom proizvoda na tržištu obezbjeđuju prehrambenu sigurnost i mogućnost daljih ulaganja.

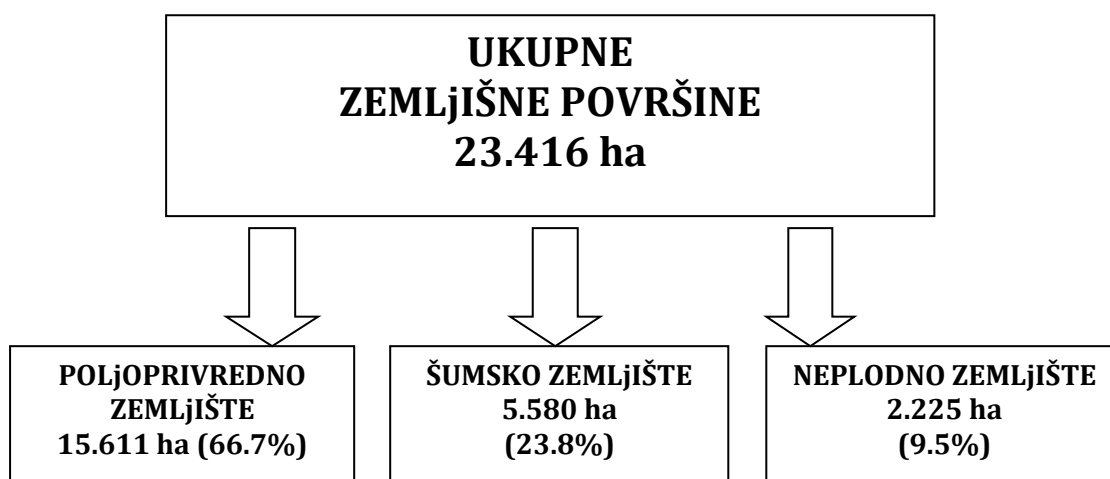
Zbog usitnjenih gazdinstava poljoprivredni proizvođači i njihova proizvodnja ne mogu pratiti produktivnost kao ostale privredne grane, što predstavlja suštinu problema i razlog zbog čega mnoge zemlje, a naročito one sa razvijenom ekonomijom uvode razvojne programe i jake sisteme subvencija, kao podršku razvoju, tako i podrške očuvanju dostignutog nivoa poljoprivredne proizvodnje.

Opština Brod je prije ratnih dešavanja bila industrijski vrlo razvijena opština sa prepoznatljivim idustrijskim kapacitetima, dok su danas većina prijeratnih industrijskih kapaciteta uglavnom prestala sa radom, a stanovništvo počinje da se okreće

poljoprivrednoj proizvodnji kao posebnoj grani privrede koja i u našoj zemlji, ali i u regionu postaje primat i strateško opredjeljenje razvoja.

ZEMLJIŠTE

Poljoprivredno zemljište čini najveću površinu opštine Brod i predstavlja prirodno bogatstvo. Gledajući ukupnu zemljišnu površinu opštine od 23.416 hektara, veći dio površine nalazi se u ravnici na nadmorska visini oko 90 metara i ista je očuvana od zagađenja što nudi mogućnost proizvodnje zdrave hrane. Postoji osnov za zasnivanje intezivne poljoprivredne proizvodnje.

Slika 5.11. Grafički prikaz odnosa i strukture ukupne zemljišne površine na prostoru opštine Brod

Iz prikazanog grafikona vidi se da od ukupnih zemljišnih površina najzastupljenije je poljoprivredno zemljište koje zauzima površinu od 15.611 hektara. (66.7%), a prema načinu iskorištavanja svrstavaju se u jednu od sledećih kultura: oranica, (njiva, vrt) voćnjak, vinograd, livada, pašnjak, trstici i močvare i isti se nalazi u ravničarskom dijelu i čini površinu od 58,7% dok 8% navedenog poljoprivrednog zemljišta nalazi se u brdskom dijelu opštine koje je vrlo pogodno za razvoj voćarstva. Šumsko zemljište zauzima površinu od 5.580 hektara (23,8%) i nalazi se većinom u brdskom dijelu dok neplodno zemljište čini površinu od 2.225 hektara (9,5%), a tu površinu čine: trstici, močvare, zemljišne depresije, klizišta, šljunkovite ade i dr.

Prema vlasničkoj strukturi, zemljište na području opštine Brod dijeli se na državno i privatno. U državnom vlasništvu nalazi se 7.561 hektara zemljišnih površina, od čega je 3.487. hektara (46,12%) poljoprivredno zemljište, 2.350 hektara (31,08%) šumskog zemljišta i 1.724 hektara (22,8%) neplodnog zemljišta. Kada je riječ o privatnom vlasništvu nad zemljišnim površinama u njegovoj strukturi najzastupljenije je poljoprivredno zemljište 12.124 hektara (76,47%), zatim šumsko zemljište 3.230 hektara (20,37%) i neplodno zemljište koje zauzima površinu od 501 hektar (9,50%).

R.BR.	KATEGORIJA ZEMLJIŠTA	PRIVATNO (Hektara)	%	DRŽAVNO (Hektara)	%	UKUPNO (Hektara)	%
1.	Oranice i bašte	9,149	57,70	2,414	31,39	11,563	49,38
2.	Voćnaci	507	3,20	137	1,81	644	2,75
3.	Vinogradi	8	0,05	-	-	8	0,03
4.	Livade	1,261	7,95	486	6,43	1,747	7,46
5.	OBRADIVO ZEMLJIŠTE (UKUPNO 1+2+3+4)	10,925	68,91	3,037	40,17	13,962	59,63
6.	Pašnjaci	493	3,11	450	5,95	943	4,03
7.	Ribnjaci	706	4,45	-	-	706	3,02
8.	POLJOPRIVREDNO ZEMLJIŠTE (5+6+7)	12,124	76,47	3,487	46,12	15,611	66,66
9.	Šumsko zemljište	3.230	20,37	2,350	31,08	5,580	23,83
10.	Neplodno zemljište	501	3,16	1,724	22,80	2,225	9,50
	UKUPNO	15.855	100	7,561	100	23,416	100

Slika 5.12. Tabelarni prikaz kategorije zemljišta i strukture zemljišnog resursa na prostoru opštine Brod

Prema podacima izkazanim u tabeli, na području opštine Brod poljoprivredno zemljište čini površina od 15.611 hektara, od čega je u državnom vlasništvu 3.487 hektara, a u privatnom vlasništvu 12.124 hektara.

MOGUĆNOSTI U SEKTORU POLJOPRIVREDE

Trenutno stanje u poljoprivrednoj proizvodnji u opštini Brod nije zadovoljavajuće. Poljoprivredna gazdinstva su sa usitnjenim parcelama gdje nije moguća obrada savremenim mašinama. Proizvodnja je ekstenzivna bez primjene hidromeliorativnih mjera, rasni sastav je neodgovarajući za intenzivnu proizvodnju mlijeka i mesa, neobučenosť i neorganizovanost proizvođača, neorganizovanost otkupa poljoprivrednih proizvoda, slaba organizacija savjetodavne i veterinarske službe i nedostatak investicija u primarnu proizvodnju.

Veliki problem predstavlja i smanjen broj stanovnika u selima i dosta zemljišta koje nije obrađivano dugi niz godina tako da je ono prilično zapušteno i degradirano.

Možemo reći, da su farmeri na području opštine u mnogome promijenili dosadašnje loše navike u proizvodnji i da su počeli sa primjenom savremenih standarda. Primjena savremenih standarda ogleda se u izgradnji savremenih farmi, tehnologiji ishrane, kontroli kvaliteta stočne hrane i povećanju proizvodnje po grlu. Gore navedene primjene standarda i veliki uloženi trud ogleda se u formiranju ekonomskih samoodrživih farmi na području opštine i to: 2 farme svinja sa turnusom preko 1000 tovljenika godišnje, oko 10 farmi za proizvodnju mlijeka sa preko 15 muznih krava, oko 20 farmi sa tovnim junadima sa preko 10 tovljenika, 1 farma koka nosilja i dr.

Kako je pčelarstvo grana stočarstva neophodno je preuzeti za ovu proizvodnju sve mjere veterinarske zaštite u liječenju pčelinjih društava. Paralelno sa tim nove

pčelinjake zasnivati na dijelu opštine gdje nema ratarske i voćarske proizvodnje gdje se ne primjenjuje zaštita insekticidima i pesticidima. Trenutno u udruženje pčelara "Vučjak" Brod ima oko 70 članova udruženja sa 4.200 pčelinjih društava-košnica.

Ratarska proizvodnja će se ozbiljno povećati kroz uređenje površina koje su zapuštene ili pak zagađene minsko eksplozivnim sredstvima kao posledicom ratnih dejstava. Na uređenje zemljišta prvenstveno se misli na dodjelu u zakup zemljišta u svojini Republike Srpske i Opštine Brod. Zakupljene površine bi u budućem periodu bile uređene i obradive čime bi se povećala poljoprivredna proizvodnja, kao i ukupna površina zemljišta poljoprivrednih gazdinstava čime bi isti ostvarivali podsticaj na obradive zemljišne površine.

U sklopu povrtlarske proizvodnje treba sačiniti program i uključivanje poljoprivrednih proizvođača u udruženja sa ciljem jedinstvenog nastupa na tržištu. Ovaj vid proizvodnje posebno je interesantan za mala nekomercijalna poljoprivredna domaćinstva sa manjom površinom vlastitog zemljišta.

Voćarsku proizvodnju potrebno je obnoviti na brdskom dijelu Opštine savremenim zasadima šljive, jabuke, kruške i drugih vrsta voća i opreme. Sadašnji zastarjeli zasadi su neekonomični, nezaštićeni od grada, nemaju sisteme za navodnjavanje, nemaju prateće mini hladnjače i sušare, drugim riječima nisu osposobljeni za ozbiljniji nastup na tržištu u odnosu na proizvođače iz okruženja. Sve gore navedeno upućuje na podizanje mladih savremenih zasada voća savremenom pratećom opremom preko opštinskih podsticaja i Udruženje voćara „Voćar“, Vinska.

U odnosu na koštičavo, jabučasto i jezgrasto voće poseban akcenat ima jagodasto voće (jagoda, malina, kupina) čiji se zasadi sa relativno malim početnim ulaganjima i prinosima nakon druge godine se svrstavaju sada u najprofitabilnije voće po jedinici površine, zbog velike potražnje na tržištu.

Proizvodnja hrane podrazumjeva integralnu i organsku proizvodnju i ta dva pravca proizvodnje hrane su definisani Evropskim protokolom i povezuju zaštitu životne sredine i zaštitu zdravlja ljudi, biljaka i životinja. Na prostoru opštine postoje površine poljoprivrednog zemljišta koja su nezagađena, a koja je potrebno zaštititi kako bi se spriječilo unošenje vještačkih đubriva i hemijskih sredstava i dr. U tom smislu neophodno je definisati te lokalitete i vlasnike tih parcela da ih zadrže u takvom stanju kao idealna mjesta za unapređenje organske proizvodnje, gdje se za kratko vrijeme mogu postići najbolji prinosi i prihodi u povrtlarskoj i voćarskoj proizvodnji, kao i proizvodnji ljekovitog bilja.

Neophodno je obrazovanje nosioca poljoprivrednih gazdinstava - farmera pristupiti planski. U obrazovni ciklus za ove svrhe bilo bi neophodno formirati škole voćara, stočara, ratara, povrtlara i za svaku narednu godinu napraviti plan održavanja obuke sa rokovima i nosiocima iz obrazovnih institucija. Rezultat ovakvog planskog pristupa obuke poljoprivrednika bio bi povećanje proizvodne vrijednosti, koja će kao rezultat imati veću proizvodnju uz primjenu novih tehnologija.

Proces registracije u novi registar poljoprivrednih gazdinstava započeo je 2012. godine, donošenjem Uredbe, kojom je propisano da svi koji se bave poljoprivrednom proizvodnjom, a žele da učestvuju u raspodjeli podsticaja od strane Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, moraju proći proces registracije.

Prema raspoloživim podacima iz APIF-a u Brodu od 2012. godine je registrovano 218 poljoprivrednih gazdinstava koja raspolažu sa ukupno 11.445.000 m² odnosno

1.114,50 hektara obradivog poljoprivrednog zemljišta. Prema ukupnoj površini zemljišta u prosjeku jedno poljoprivredno gazdinstvo raspolaže sa 5,25 hektara.

UZGOJ RATARSKIH KULTURA						
Godina	Opština	Kultura	Zasijana površina (ha)	Požeta površina (ha)	Prosječan prinos (kg/ha)	Ukupan prinos (t)
2014.	Brod	Pšenica	331	285	2429	691
		Kukuruz	2208	653	7675	5012
		Ječam	190	157	2197	345
		Raž	50	50	2000	100
		Zob	120	196	2000	392
		Tritikale	220	213	1948	415
	U K U P N O:		3119	1554	18249	6955

Slika 5.13. **Tabelarni prikaz uzgoja ratarskih kultura na prostoru opštine Brod**

Podsticajna sredstva za razvoj poljoprivrede na području opštine Brod obezbjeđuju se od strane Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, Opštine Brod kao i drugih Ministarstava. Početkom 2011. godine, stupila su tri pravilnika iz oblasti poljoprivredne proizvodnje i to:

- Pravilnik o zaštiti životinja i uslovima koje moraju da ispunjavaju objekti za držanje životinja,
- Pravilnik o razvrstavanju porodičnih poljoprivrednih gazdinstava na komercijalna i nekomercijalna porodična poljoprivredna gazdinstva,
- Pravilnik o uslovima i načinu ostvarivanja novčanih podsticaja za razvoj poljoprivrede i sela.

Mjere podrške za komercijalna i nekomercijalna porodična poljoprivredna gazdinstva i ukupan iznos sredstava određuju se za svaku budžetsku godinu na osnovu plana korišćenja podsticajnih sredstava u tekućoj godini i Pravilnika o uslovima i načinu ostvarivanja novčanih podsticaja za razvoj poljoprivrede i sela.

Opština Brod je za 2016. godinu planirala iz budžeta izdvojiti 100.000,00 KM za poljoprivredne podsticaje, a za naredne godine planiraju se veća finansijska izdvajanja. Za sada budžetom se planiraju sredstva za podsticaje i beskamratno finansiranje poljoprivrede.

HIDROTEHNIČKI OBJEKTI

Kada se govori o poljoprivredi na području opštine Brod, ne može se ne pomenuti mreža kanala za zaštitu od poplava koja posebno u proljeće i jesen ima ključnu ulogu u zaštiti ne samo poljoprivrednog zemljišta i usjeva, već i zaštiti kompletne infrastrukture opštine Brod. Hidrotehnički (vodozaštitni) objekti su objekti i sistemi koji služe za zaštitu od štetnog djelovanja voda, u koje spadaju: nasipi, vodoutvrde, uređena korita-vodotoci, odvodni kanali, obodni (lateralni) kanali za zaštitu od vanjskih voda, ustave, retenzije, pumpne stanice za odbranu od poplava i drugi pripadajući objekti.

Područje opštine Brod je od visokih i plavnih voda rijeke Save i Ukrine zaštićeno vodozaštitnim objektom – odbrambenim nasipom koji je izgrađen duž riječnih vodotoka, čime je definisana odbrambena linija na potezu Novo Selo – Klakar Donji, te stvoreno uslovno branjeno područje Poloj, koje služi kao retenzija. Ovo područje (Poloj) branjeno je samo od velikih ljetnih voda, te je u cilju zaštite izgrađen ljetni zaštitni nasip. Retenzije Poloj i Luščani su akumulacije duž ovih vodotoka u koje se voda namjenski pušta da bi se spriječilo rušenje nasipa zbog prelijevanja i da bi se na nizvodnom području smanjio vrh poplavnog talasa.

Velike količine vode koje se slijevaju sa obronaka planine Vučijak, prihvataju se sa veličine sliva 52,05 km² i odvođe obodnim kanalom Sava - Ukrina do rijeke Save. Zaštita od ovih velikih brdskih voda povećana je i izgradnjom srednjeg obodnog kanala, koji vode sa svog sliva gravitaciono odvodi u rijeku Savu. Ovim je slivna površina obodnog kanala povećana sa 52,05 km² na 63.05 km².

Izgradnjom šaranskog ribnjaka na lokaciji Sijekovac, koji u sistemu zaštite od velikih voda, služi i za prihvatanje određene količine vode, izgrađen je i dovodni kanal koji ima karakter tranzitnog dovodnog kanala. Regulisanje potrebnih dotoka vode iz rijeke Ukrine u dovodni kanal vrši se ustavom (vodozahvatom) na rijeci Ukrini.

Vodozaštitni objekti za zaštitu od unutrašnjih voda na teritoriji opštine Brod pripadaju hidromelioracionom sistemu „Ivanjsko polje“ koji se nalazi na području Srednje Posavine, graniči se sa sjevera rijekom Savom, sa zapada rijekom Ukrinom, a sa juga i istoka obroncima planine Vučijak. Prihvatanje površinskih voda i procjednih voda rijeke Save unutar područja ovičenog odbrambenom linijom (vodoodbrambenim nasipom) i obodnim kanalom vrši se unutrašnjom primarnom kanalskom mrežom (kanal I, II, III i IV) i sekundarnom kanalskom mrežom do sabirnog kanala, te putem crpnih stanica Ivanjsko Polje 1 i Ivanjsko polje 2 u rijeku Savu.

Vlasništvo i upravljanje nad vodozaštitnim objektima kao i održavanje istih propisani su Zakonom o vodama RS („Službeni glasnik RS“, br.50/06, 92/09 i 121/12), kojim je definisano da JU“VODES RPSKE“ Bjeljina i Opština Brod, u okvirima svojih nadležnosti, upravljaju vodnim dobrom, kao dobrom od opšteg interesa i štite ga od oštećenja, uništenja ili nesavjesnog i nezakonitog korištenja u skladu sa ovim i posebnim zakonima,“

Na području opštine Brod postoje slijedeći vodozaštitni objekti:

1. Savski odbrambeni nasip u dužini od 26 409 m,
2. Obodni kanal Sava-Ukrina u dužini od 18 538 m,
3. Srednji obodni kanal u dužini od 4320 m,
4. Sabirni kanal u dužini od 830 m,
5. Crpne stanice, Ivanjsko polje 1 i Ivanjsko polje 2,
6. Šest ustava:
 - 2 na Savskom nasipu (Mocelj i Ljubigošta),
 - 1 Zečijem nasipu (ljetni nasip) ustava Poloj,
 - 1 u nebranjenom području Bakare ustava Bakare,
 - 2 na Obodnom kanalu Sava-Ukrina (Zborište i Lužani)
7. Ljetni nasip Poloj u dužini od 9300 m,
8. Retenzije u sistemu odbrane od poplava (Luščani i Poloj),

9. Ribnjak u sistemu odbrane od poplava sa dovodnim kanalom, površine 760 ha,
10. Primarna kanalska mreža (kanal I, II, III i IV) dužine 32.400 metara,
11. Sekundarna kanalska mreža dužini od 118.600 metara,

Vodozaštitni objekti od rednog broja 1 do 9 nalaze se pod ingerencijom JU“VODESRPSKE“ Bjeljina dok se objekti pod rednim brojem 10 i 11 nalaze pod ingerencijom Opštine Brod.

Vodozaštitni objekti su dimenzionisani na tzv. 100 - godišnju veliku vodu. Svjedoci smo klimatskih promjena i povećanja meteoroloških ekstrema u šta spadaju i ekstremno visoki vodostaji. Stoga je održavanje ovih objekata, kao i praćenje i evidentiranje slabih mjesta na sistemu odbrane i njihova sanacija od suštinske važnosti za zaštitu čitavog područja od poplava i nesmetan urbani razvoj Broda.

Sistem hidrotehničkih radova je veoma složen, a sastoji se od objekata za zaštitu od vanjskih voda, objekata za zaštitu od brdskih voda, te unutrašnje kanalske mreže sa objektom crpne stanice smještene neposredno uz Savski nasip.

Prioritet u zaštiti od plavnih voda predstavlja zaštita od brdskih voda na Obodnom kanalu gdje je neophodno izvršiti sljedeće:

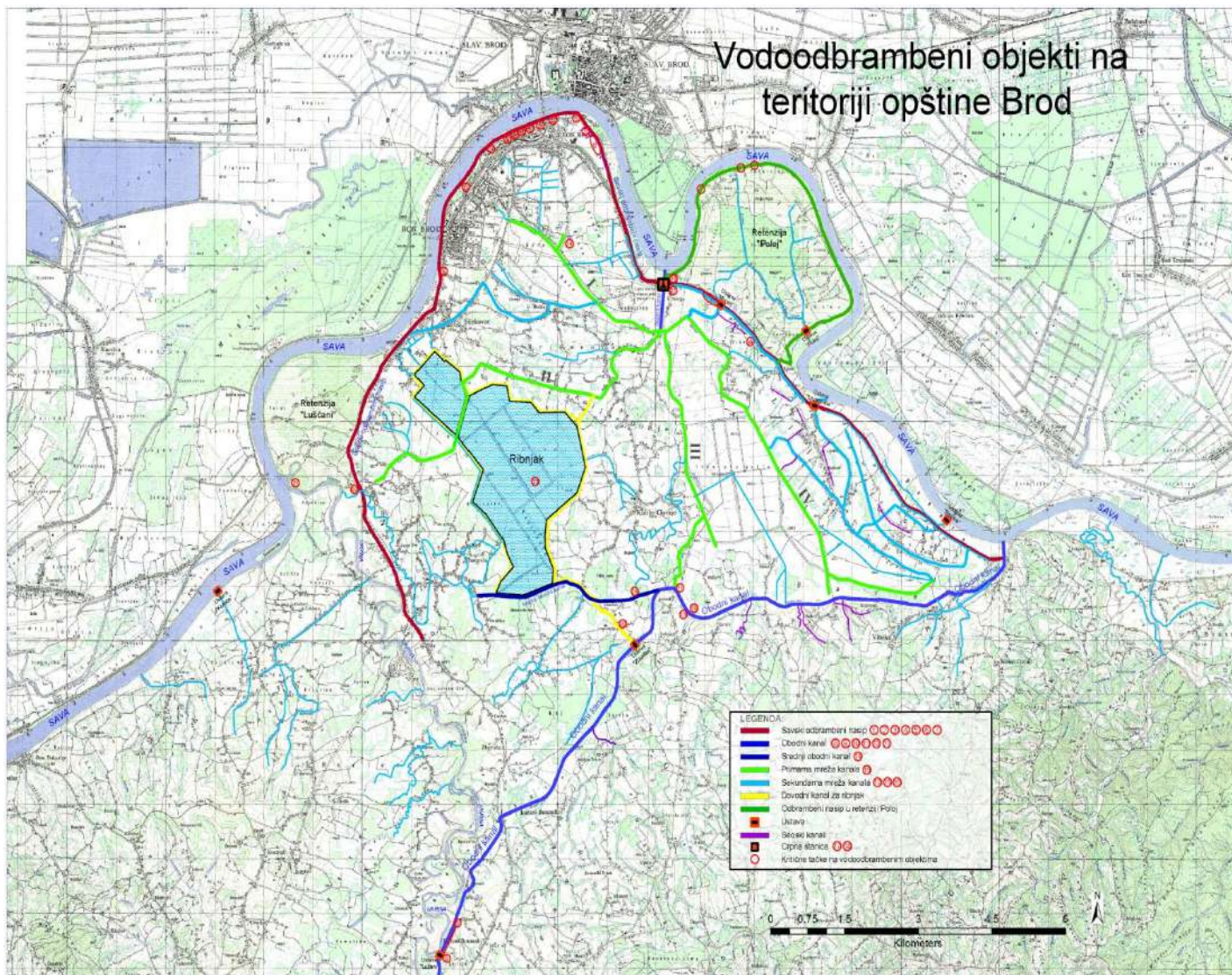
- Obodni kanal cijelom dužinom sanirati i dovesti u projektovano stanje,
- Potrebno je izvršiti i izmujavanje dovodnog kanala za šaranski ribnjak u dužini od oko 4000 m, čime bi se obezbjedilo preusmjeravanje vode iz obodnog kanala prema šaranskom ribnjaku dalje kanalom II u rijeku Savu.

Za navedeni sanaciju Obodnog kanala JU“VODESRPSKE“ Bjeljina priprema projektnu dokumentaciju, a uporedno sa ovim projektom započeta je izrad projektne dokumentacije za druge projekte u njihovoj ingerenciji kao što je ucjevljenje rampi i čišćenje kanala na Savskom odbrambeni nasipu u Liješu.

Opština Brod je u skladu sa finansijskim sredstvima vršila održavanje vodozaštitnih objekata koji su pod njenom ingerencijom tako da je tokom poplavne 2014. i 2015. godine vršen radovi u vrijednosti 173.823,59 KM na: čišćenju kanalske mreže, ucjevljenje kanala, začepljenje-betoniranje stare kanalizacione mreže koja je direktno povezana sa rijekom Savom iskopu nove kanalske mreže.

U narednom preiodu planirano je čišćenje primarne i sekundarne kanalske mreže, ucjevljenje kanala i sanacija Ljetnog nasipa.

Na sljedećoj strani je prikazana mreža vodoodbrambenih objekata na području opštine Brod, a poslije mreže SWOT analiza sektora poljoprivrede na području opštine Brod.

Slika 5.14. Vodoodbrambeni objekti na prostoru opštine Brod

Snage - STRENGTHS

- Kvalitetni prirodni resursi
- Čista sredina za kombinovanu i ekološku/organsku proizvodnju
- Ljudski resursi
- Spremnost lokalnog stanovništva za saradnju
- Tradicija i iskustvo u nekim proizvodnjama
- Podsticanje domaće proizvodnje
- Inteviziranje određenih proizvodnji (proizvodnja mlijeka, voća, plastenička proizvodnja i organska)

Slabosti - WEAKNESSES

- Usitnjenost poljoprivrednog zemljišta
- Nesređeni i nerazjašnjeni imovinsko-pravni odnosi
- Nizak nivo specijalizacije proizvodnje
- Nedostatak tehnološke opremljenosti
- Dosta neobrađene i zapuštene zemlje
- Nedovoljna podsticajna sredstva
- Nedostatak povoljnih kreditnih sredstava
- Nizak nivo investiranja
- Neorganizovanost poljoprivrednih proizvođača, ali i neorganizovanost tržišta
- Nespremnost za sticanje standarda, procedura i regulative za svrhu izvoza

Šanse - OPPORTUNITIES

- Pristup tržištu
- Domaća prerađivačka industrija
- Specijalizacija proizvodnje
- Plansko korištenje prirodnih resursa
- Zakonske i institucionalne reforme
- Veće korištenje domaćih stručnih potencijala
- Uvezivanje primarne poljoprivredne proizvodnje i prerađivačkih kapaciteta
- Podsticanje ruralnog razvoja
- Izrada strategije ruralnog razvoja opštine Brod
- Izgradnja prerađivačkih kapaciteta
- Infrastruktura u poljoprivredi

Prijetnje - THREATING

- Nelojalna konkurencija
- Neefikasan domaći sistem otkupa i distribucije proizvoda
- Nedostatak povoljnih razvojnih sredstava
- Spor razvoj infrastrukture
- Loše stanje i odnos prema ekologiji
- Odlazak mladog, radno sposobnog stanovništva iz seoskih područja

Slika 5.15. SWOT analiza sektora poljoprivrede opštine Brod

5.4. ŠUMARSTVO

Šumska područja Republike Srpske nejednako su otvorena, odnosno veoma su nejednako privedena eksploataciji. Raspoloživi godišnji prirast drvne mase procjenjuje se na 6.350.000 m³, efektivna sječa procjenjuje se na 4.500.000 m³.

Republika Srpska izvozi uglavnom trupce, odnosno neobrađenu tehničku drvnu masu. Prema raspoloživim podacima izvoz trupaca je preko 20% ukupne vrijednosti izvoza drveta, a rezana građa čak 70%. Kapacitet instaliranih pilana dvostruko prevazilazi obim planirane sječe. U tabeli ispod je prikazana površina zemljišta prekrivena šumom u Republici Srpskoj i opštini Brod po godinama.

Obrasla šumska površina (državna i privatna) ukupno, ha					
	2010.god.	2011.god.	2012.god.	2013.god.	2014.god.
Republika Srpska	1.036.062,00	1.040.792,00	1.050.113,00	1.048.685,00	1.082.943,00
Opština Brod	5.970,00	5.970,00	5.970,00	5.970,00	5.970,00

Slika 5.16. Prikaz šumske površine u hektarima Republike Srpske i opštine Brod po godinama

Važan dokument pri sječi privatnih šuma je Šumska privredna osnova. Bez postojanja ovog dokumenta, nije moguće vršiti sječu privatnih šuma. Šumska privredna osnova za opštinu Brod je istekla 31.12.2015. godine, a u proceduri je izrada nove Šumske privredne osnove.

5.5. PRIVREDA I TRŽIŠTE RADA

U posljednjih deset i više godina privreda opštine Brod je u stagnaciji. Ova konstatacija je zasnovana na osnovu dvije činjenice:

1. Nekadašnja državna preduzeća koja su bila nosioci privrede Broda nisu počela sa radom posle rata u BIH ili su radila na kratko i potom stala.

Državna preduzeća koja su privatizovana kao što su Brodteks, Metal Emajl i Ciglana u Klakaru danas se ne bave proizvodnjom, što u velikoj mjeri utiče na zaposlenost na području opštine Brod i stvaranju prihoda u budžet Opštine kao institucije.

Uspješni primjeri privatizacije na području opštine Brod su privatizacija Rafinerije nafte koja trenutno zapošljava 1008 radnika, od čega je oko 90 % Brođana i privatizacija Ribnjaka.

Do 2013. godine za dio javnih i državna preduzeća nije proveden stečajni postupak, što je onemogućilo kreiranje povoljnog poslovnog ambijenta na području opštine i plasiranje ovih preduzeća na tržište za potencijalne investitore. U periodu 2013. – 2015. godina uspješno su okončani stečajni postupci za preduzeće „25. Novembar“ i Hotel Ada. Zahvaljujući okončanju stečajnih postupaka, hotel je prodat privatnom vlasniku i očekuje se njegovo stavljanje u funkciju, a infrastruktura i zemljište nekadašnjeg preduzeća „25. Novembar“ je stavljeno u ponudu potencijalnom investitoru.

U toku je stečajni postupak za preduzeća Bromet i Grijanje (dijelovi nekadašnjeg preduzeća Metal Brod) za koje postoji interes investitora. Opštinska uprava preduzima sve potrebne aktivnosti kako bi se ovaj stečajni postupak priveo kraju u 2016. godini. Trenutno je prostor iznajmljen firmi koja zapošljava 16 radnika, a očekuje se zapošljavanje još oko 80 novih radnika.

2. Privatni sektor se nije razvijao dovoljnim intenzitetom kako bi osigurao privredni rast i zapošljavanje stanovništva.

Od proizvodnih privatnih preduzeća formiranih posle rata na području opštine Brod značajnija su SCAI Adapter koji trenutno zapošljava oko 130 radnika, ST Komerc 20 radnika i Mesna industrija SARA 30 radnika.

Ova proizvodna preduzeća nisu dovoljna da bi se zaposlila radna snaga koja je na spisku nezaposlenih lica u Zavodu za zapošljavanje.

Opština Brod je u posljednjih 3 godine uvela niz mjera kako bi podstakla zapošljavanje lica i otvaranje novih preduzeća prije svega proizvodnog tipa. Ove mjere se ogledaju u stimulaciji zapošljavanja dodjelom bespovratnih sredstava iz budžeta Opštine za svako novo radno mjesto, olakšicama pri prodaji preduzeća za koja je završen stečajni postupak i odlukama Skupštine opštine Brod kojima je definisan povrat dijela sredstava uplaćenih u budžet opštine po osnovu rente i uređenja gradskog građevinskog zemljišta.

STATISTIKA I SWOT ANALIZA PRIVREDE BRODA

INDUSTRIJA

Industrija je skup djelatnosti koje su orjentisane proizvodnji roba i usluga. Industrija podrazumjeva grane kao što su: metalurgija, prerada metala, elektroindustrija, hemijska, gumarska industrija, industrija nemetala, tekstilna, kožarska, grafička, namjenska industrija i druge.

U Brodu je zastupljena industrija prerade nafte zahvaljujući radu Rafinerije nafte Brod i metalska industrija zahvaljujući radu proizvodnih firmi SCAI Adapter koja se bavi proizvodnjom podložnih pločica i firmi ST Komerc koja se bavi proizvodnjom aluminijske stolarije kao i radu jednog broja firmi koje se bave uslužnim djelatnostima u oblasti metalske industrije, a angažovane su na izvođenju radova u Rafineriji nafte a.d. Brod.

Pored ovih prerađivački orjentisanih grana, u Brodu je zastupljena u velikoj mjeri trgovina zahvaljujući geografskom položaju Broda i blizini Slavenskog Broda, odnosno Evropske unije.

U nastavku su date tabele u kojima je predstavljen broj privrednih subjekata u RS i opštini Brod **koji su podnijeli izvještaje APIF-u**.

BROJ PRAVNIH SUBJEKATA		
God.	Republika Srpska	Opština Brod
2010.	12.825	156
2012.	14.727	166
2014.	14.117	156

Slika 5.17. **Broj pravnih subjekata u RS i opštini Brod za 2010., 2012. i 2014. god. koji su podnijeli izvještaje APIF-u**

Prema podacima iz APIF-a, u tabeli ispod je predstavljen broj privrednih i ostalih subjekata na području opštine Brod za 2010., 2012. i 2014. godinu:

Godina	Privreda	Ostali
2010. godina	96	60
2012. godina	104	62
2014. godina	97	59

Slika 5.18. **Broj privrednih i ostalih subjekata na području opštine Brod po godinama koji su podnijeli izvještaje APIF-u**

GRAĐEVINARSTVO

Područje građevine se neravnomijerno razvijalo na području Republike Srpske. U većim gradovima je izgrađen veliki broj stambenih zgrada i pomoćne infrastrukture zbog migracije stanovništva u gradska područja i sve većeg naseljavanja.

S obzirom na veliku promjenu broja stanovnika na području opštine Brod i velikog broja praznih stambenih i poslovnih objekata, smanjena je i potražnja za stambeno poslovnom izgradnjom. Objekti niskogradnje, a prije svega putne infrastrukture su u proteklom periodu građeni u skladu sa mogućnostima budžeta opštine Brod i drugim izvorima finansiranja, a prije svega Vladu RS. Intenzitet ove izgradnje je takođe ograničila zaduženost budžeta Opštine koje je trenutno preko 16%. U tabeli ispod su dati podaci o uložnim sredstvima u oblasti niskogradnje, stambenih i nestambenih zgrada na području RS i opštine Brod.

VRIJEDNOST IZVRŠENIH RADOVA PREMA VRSTI GRAĐEVINSKIH OBJEKATA U (,000. KM)			
	2011.	2012.	2013.
STAMBENE ZGRADE	114.458 RS	96.711 RS	74.677 RS
	5 Brod	59 Brod	367 Brod
NESTAMBENE ZGRADE	211.281 RS	204.652 RS	233.803 RS
	811 Brod	536 Brod	316 Brod
OBJEKTI NISKOGRADNJE	259.278 RS	362.981 RS	236.790 RS
	2.947 Brod	9.376 Brod	1.175 Brod

Slika 5.19. Uporedni prikaz vrijednosti izvršenih radova prema vrsti građevinskih objekata za RS i opštinu Brod za 2011., 2012. i 2013.god. (u 000 KM)

TRGOVINA

Trgovina je veoma važna grana privrede za Brod. Zbog blizine Slavenskog Broda i velikog broja kupaca koji svakodnevno prelazi granicu da bi se opskrbio potrebnim namirnicama, trgovinska djelatnost je jedna od najzastupljenijih u Brodu. Ovo je uslovljeno razlikom standarda života u Hrvatskoj i Republici Srpskoj.

Nažalost, zbog nedovoljno razvijene prerađivačke industrije, odnosno proizvodnje, većina robe za potrebe stanovništva RS je iz uvoza. U tabeli ispod su prikazani odnosi uvoza i izvoza robe za opštinu Brod u zadnjih sedam godina. Iz tabele se vidi da je uvoz robe u opštini Brod znatno veći od izvoza, ali isto tako da se u zadnjih tri godine uvoz smanjio, a izvoz povećao, pa se može zaključiti da je odnos nešto povoljniji za trgovinu i privredu uopšte. U drugoj tabeli je prikazan promet robe na malo u opštini Brod.

GOD.	UVOZ (KM)	IZVOZ (KM)
2008.	47.517.211,30	15.402.833,70
2009.	55.499.114,39	11.985.841,01
2010.	52.768.345,58	19.797.761,10
2011.	57.812.058,20	26.729.295,09
2012.	42.702.786,15	23.833.041,72
2013.	48.343.632,07	29.184.590,34
2014.	43.168.577,78	30.923.635,82

Slika 5.20. Odnos uvoza i izvoza robe za opštinu Brod za period 2008. - 2014. godina

God.	Opština Brod
2012.	46.895
2013.	38.596
2014.	44.376

Slika 5.21. Prikaz prometa robe na malo za opštinu Brod za 2012., 2013. i 2014. godinu u 000 KM

ZAPOSLENOST I PLATE

Prema podacima iz Zavoda za zapošljavanje, na području opštine Brod u 2015. godini je zaposleno je 3.264 radnika. U tabeli ispod je predstavljena struktura zaposlenih na području opštine Brod u 2014. i 2015. godini.

Broj preduzeća i broj zaposlenih na području opštine Brod							
Red. broj	Naziv djelatnosti	Broj preduzeća 2014. god.	Ukupno zaposleni muškarci 2014. god.	Ukupno zaposlene žene 2014. god.	Broj preduzeća 2015. god.	Ukupno zaposleni muškarci 2015. god.	Ukupno zaposlene žene 2015. god.
1.	Preduzetničke djelatnosti	211	195	263	205	194	246
2.	Trgovina na veliko i na malo; opravka motornih vozila, motociklai predmeta za ličnu upotrebu i domaćinstvo						
		30	98	96	31	100	107
3.	Nekategorisano	82	118	103	111	134	131
4.	Saobraćaj, skladištenje i veze	23	72	62	22	66	61
5.	Prerađivačka industrija						
		16	1.143	327	16	1.096	284
6.	Ostale komunalne društvene i lične uslužne aktivnosti						
		10	13	10	12	16	10
7.	Aktivnosti u vezi s nekretninama, iznajmljivanje i poslovne aktivnosti						
		12	76	14	12	81	12
		14	6	25	14	4	23
9.	Proizvodnja i snabdjevanje električnom energijom, gasom i vodom						
		4	63	15	3	68	21
10.	Građevinarstvo	8	21	4	9	31	5
11.	Državna uprava i odbrana; obavezno socijalno osiguranje						
		7	106	66	7	110	65
12.	Zdravstveni i socijalni rad						
		5	31	76	5	30	71
13.	Poljoprivreda, lov i šumarstvo						
		4	29	47	4	29	45
14.	Obrazovanje	4	59	106	4	59	115
15.	Ribarstvo	2	19	3	2	18	4
16.	Vađenje ruda i kamena	1	3	0	1	3	0
17.	Hoteli i restorani	1	0	1	0	0	0
18.	Djelatnosti za preduzeća van Republike Srpske	3	24	3	4	22	3
19.	UKUPNO:	437	2.076	1.221	462	2.061	1.203

Slika 5.22. Broj preduzeća i broj zaposlenih na području opštine Brod

Iz tabele je vidljivo da je preko 42 % radnika zaposleno u prerađivačkoj industriji, odnosno 1380 radnika, zatim 440 radnika u preduzetničkoj djelatnosti, trgovini 207 i obrazovanju 174 radnika.

Prosječne plate na području opštine Brod su nešto više od prosječnih plata na republičkom nivou, što je prikazano u narednim tabelama.

PROSJEČNE NETO PLATE (IZRAŽENO U KM)		
God.	Republika Srpska	Opština Brod
2010.	784,00	774,00
2011.	809,00	799,00
2012.	818,00	828,00
2013.	808,00	834,00
2014.	825,00	866,00

Slika 5.23. Prosječne neto plate u RS i opštini Brod za period 2010. - 2014. godina

PROSJEČNE BRUTO PLATE (IZRAŽENO U KM)		
God.	Republika Srpska	Opština Brod
2010.	1.199,00	1.180,00
2011.	1326,00	1.315,00
2012.	1349,00	1.373,00
2013.	1.333,00	1.382,00
2014.	1.334,00	1.412,00

Slika 5.24. Prosječne bruto plate u RS i opštini Brod za period 2010. - 2014. godina

NEZAPOSLENOST

Prema podacima Zavoda za zapošljavanje Republike Srpske u 2015. godini u Zavodu je prijavljeno ukupno 2.114 nezaposlenih lica sa prebivalištem na području opštine Brod. Porast broja nezaposlenih je u najvećoj mjeri uslovljeno otpuštanje velikog broja radnika iz Rafinerije nafte Brod, jer je u periodu od početka 2011. godine do kraja 2015. godine iz ovog preduzeća otpušteno preko 600 radnika. Nedovoljan intenzitet razvoja privrede u Brodu nije mogao da preuzme ovoliki broj radnika. Sljedeće dvije tabele pokazuju broj nezaposlenih prema starosnoj strukturi i kvalifikacijama respektivno za 2014. i 2015. godinu.

R.br.	STAROSNA DOB	2014.god.	2015.god.
1	Do 20 godina	93	112
2	Od 20 do 30 godina	511	502
3	Od 30 do 40 godina	433	436
4	Od 40 do 50 godina	439	446
5	Od 50 do 60 godina	460	475
6	Preko 60 godina	131	143
	UKUPNO	2.067	2.114

Slika 5.25. Nezaposlenih prema starosnoj strukturi za 2014. i 2015. godinu.

Nezaposlenost prema kvalifikacijama:

Nezaposlenost prema kvalifik. Strukturi	2014. godina	2015. godina
Nekvalifikovani	617	613
- od toga žene	284	271
Polukvalifikovani – niža stručna sprema	114	116
- od toga žene	41	37
Kvalifikovani	739	779
- od toga žene	295	314
Srednja stručna sprema	433	452
- od toga žene	282	308
Visoko kvalifikovani	27	25
- od toga žene	3	4
Viša školska sprema	22	19
- od toga žene	10	9
Visoka stručna sprema (180 ECTS)	32	25
- od toga žene	24	18
Visoka stručna sprema (240 ECTS)	81	82
- od toga žene	54	51
Masteri (300 ECTS)	2	3
- od toga žene	2	0
Magistri	0	0
- od toga žene	0	0
Doktori nauka	0	0
- od toga žene	0	0
U K U P N O:	2.067	2.114
od toga žene	995	1.012

Slika 5.26. Nezaposlenost prema kvalifikacionoj strukturi

Da bi se odredio put razvoja privrede opštine i ciljevi kao i realizatori postavljenih ciljeva, na osnovu iznijetih podataka o stanju privrede opštine Brod, urađena je SWOT analiza. Ova analiza će kasnije biti temelj vizije opštine Brod u narednih 5 godina i misije aktera za ostvarivanje ciljeva.

SWOT analiza setora privrede opštine Brod

Snage - STRENGTHS

- Geografski položaj opštine i blizina Evropske unije
- Granični prelaz u II kategorije
- Uvedene olašice za potencijalne investitore
- Stvaranje povoljnog poslovnog ambijenta olakšicama
- Obučena radna snaga
- Tradicija i iskustvo u određenim granama industrije (hemijska, metalska)
- Zdrava životna sredina
- Već izgrađeni objekti i infrastruktura za rad industrije
- Postojanje industrijskog giganta kao oslonca za razvoj ostalih privrednih grana

Slabosti - WEAKNESSES

- Sve veći broj nezaposlenih
- Nepostojanje posebnog pravnog tijela za brigu preduzetnika i privrednika
- Nedostatak kvalifikovane radne snage
- Neadekvatna menadžerska znanja
- Nedovoljan razvoj i transfer novih tehnologija u sektoru privrede
- Nepostojanje adekvatnog prostornog plana
- Nizak izvozni kapacitet male privrede i nedovoljna znanja o tržištu
- Nelojalna konkurencija
- Nedostatak povoljnih finansijskih sredstava za rad i razvoj
- Nedovoljan broj srednjih preduzeća

Šanse - OPPORTUNITIES

- Poslovni inkubator („One stop shop“)
- Centar za obrazovanje kadrova
- Kontinuirana podrška u obrazovanju preduzetnika
- Izrada strategije razvoja malih i srednjih preduzeća
- Saradnja sa dijasporom
- Regionalno udruživanje
- Razvoj obrazovnih institucija
- Rekonstrukcija i izgradnja infrastrukture
- Borba protiv rada na crno
- Uvođenje novih tehnologija Direktna strana ulaganja
- Promocija opštine Brod kao mjesta za investiranje
- Obezbeđivanje sredstava pod povoljnim uslovima, emitovanje vrijednosnih papira

Prijetnje - THREATING

- Odliv radne snage (omladina, obrazovane i stručne osobe)
- Nerazvijanje infrastrukture
- Nedovoljna direktna strana ulaganja
- Nestimulativna politika banaka
- Nepripremljenost male privrede za konkurentske pritiske sa tržišta EU
- Nepoznavanje standarda EU
- Nekoordiniranost u provođenju mjera i programa za malu privredu
- Nedovoljan pristup sredstvima za razvoj iz Evropskih fondova

Slika 5.27. SWOT Analiza sektora privrede i tržišta rada

5.6. TURIZAM I ZAŠTITA ŽIVOTNE SREDINE

Iako teritorijalno nevelikoj, Republici Srpskoj pripadaju bogati, ali razučeni prirodni resursi. Oni predstavljaju njenu osobenost i veliku prednost budući da se klimatske zone protežu od mediteranske na jugu Hercegovine, do umjereno-kontinentalne koja preovlađuje sjevernim dijelovima.

Priroda je zaista bogato nagradila svakom ljepotom njene stanovnike koji su umjeli da vole i poštuju svoju zemlju kao nešto najsvetije. Izdvojimo li te dragulje iz prirodnog bogatstva Republike Srpske, to bi svakakako bile njene alpske planine, Zelengora, Treskavica, Jahorina, Romanija, potom Grmeč, Kozara, Ozren i mnoge druge, sa ogromnim šumskim i lovnim bogatstvom, rijeke Una, Sana, Vrbas, Sava Sutjeska, Tara, Drina koje se protežu do hercegovačkog krša i goleti do posavske ravnice i njenog zelenila.

Uprkos bogatom turističkom potencijalu RS, može se reći da turizam u RS nije dovoljno razvijena grana i da ovoj oblasti treba posvetiti posebnu pažnju da bi se postigli ozbiljniji rezultati. Prihod u RS i opštini Brod kao i broj noćenja u 2014. godini je isuviše malen da bi se turizam posmatrao kao značajan izvor prihoda privrede Republike Srpske što potvrđuju podaci prikazani u tabelama.

OSTVARENA TURISTIČKA NOĆENJA		
God.	Republika Srpska	Opština Brod
2014.	598.668	2.706

Slika 5.28. Uporedni prikaz ostvarenih turističkih noćenja u Republici Srpskoj i opštini Brod u 2014. god. (izraženo u KM)

OSTVARENI TURISTIČKI DOLAZCI		
God.	Republika Srpska	Opština Brod
2014.	260.160	514

Slika 5.29. Uporedni prikaz ostvarenih turističkih dolazaka u Republiku Srpsku i opštinu Brod u 2014. god.

Republika Srpska ima jasno definisane turističke zone:

- Kozarsko-pounska zona;
- Gornjo-sansko-plivska zona;
- Vrbasko-motajička zona
(teritorija opštine Brod pripada navedenoj zoni);
- Kneževsko-borjanska zona;
- Podrinska zona;
- Jahorinsko-romanijska zona;
- Magličko-zelengorsko-treskavička zona;
- Hercegovačka zona (trebinjsko-bilećko-nevesinjska zona)

TURIZAM NA PODRUČJU OPŠTINE BROD

Geografski položaj područja opštine Brod pruža značajnu mogućnost za razvoj lovnog i seoskog turizma. Opština Brod se graniči sa opštinama: Derventa, Vukosavlje, Modriča, Doboj, Odžak i Slavonski Brod, a na sjeveru je rijeka Sava koja predstavlja granicu sa Hrvatskom.

Brod predstavlja čvorište magistralnih pravaca: Brod-Derventa – Doboj – Sarajevo (pravac sjever-jug) i Bijeljina – Brčko-Modriča (Odžak) Brod-Derventa - Banja Luka - Novi Grad (pravac istok-zapad). U Brodu nalazi jedan od najprometnijih graničnih prelaza u BiH.

Nekadašnji Hotel ADA koji je dugo vremena van upotrebe i za koji nije bio završen stečajni postupak, sada je u privatnom vlasništvu i može se očekivati njegovo stavljanje u funkciju. Oživljavanje ovog objekta je od velikog značaja za turizam na području opštine Brod jer na prostoru opštine nema drugih značajnijih smještajnih kapaciteta.

Na teritoriji opštine Brod evidentirano je više lokaliteta sa prirodnim i kulturno-istorijskim vrijednostima, koji imaju svoje specifičnosti, izvorne očuvanosti i vizuelne ljepote, a za kulturno-istorijske objekte visok stepen očuvanosti i vrijednosti.

Kao prirodne vrijednosti mogu se turistički valorizovati: područje sliva rijeke Ukrine, srednji tok rijeke Save, brojni lokaliteti, nalazišta i spomenici. Na teritoriji opštine Brod se nalazi i nekoliko izletišta, među kojima izletišta „Dubokovac“ udaljen oko 20 km od grada i Poloj koji je udaljen oko 3 km. Sve ove vrijednosti imaju mogućnost za razvoj seoskog turizma, održavanje sportskih manifestacija i slično. Od smještajnih kapaciteta na ovom području nalazi se privatni moteli i prenoćišta.

Brod je prepoznatljiv po dugoj tradiciji njegovanja folklor, narodne nošnje, običaja, igre i pjesme. U Brodu postoji kulturno-umjetničko društvo i udruženja koja su nosioci pomenutih aktivnosti. U okviru manifestacionih aktivnosti održava se i veliki broj kulturno-umjetničkih i sportskih aktivnosti (sportska takmičenja, sajam, izložbe, prezentacije i sl.).

Konfiguracija terena i bogatstvo divljači, kao i rasprostranjenost vodnih tokova pružaju povoljne uslove za razvoj lovnog i ribolovnog turizma. Cijela teritorija je bogata divljači niskog lova, a obronci Vučjaka poznati su po srnećoj divljači.

Sportski ribolovci i rekreativci koristi vodne tokove rijeka Ukrine i Save, koje su bogate svim vrstama ribe (smuđ, šaran, štika, babuška, škobalj i dr.)

Zaštićeni prirodni predjeli na području opštine Brod prema Prostornom planu Republike Srpske:

- VUČJAK (područje opština Brod i Derventa)
- Vučijak-jezera sa okolinom
- Zborište

Istorijske građevine i spomenici od značaja za Republiku Srpsku po Prostornom planu RS su:

- ✚ Liješće-Crkva silaska Sv. Duha na apostole,
- ✚ Crkva Bogorodičinog pokrova,
- ✚ Džamija,
- ✚ Zgrada suda.

Graditeljske cijeline proglašene nacionalnim spomenicima po Prostornom planu republike Srpske sa teritorije opštine Brod je:

- ✚ Mjesto Husein-begove džamije sa haremom

Kao turističku ponudu Broda treba pomenuti neke važne manifestacije koje iz godine u godinu postaju sve popularnije, a to su:

Akvarelistička kolonija „Sava“

Akvarelistička kolonija „Sava“ u Brodu, osnovana je 1980. godine. Ova manifestacija je obilježila 2015. godine trideset i šestu godišnjicu svog postojanja i djelovanja.

Likovna kolonija „Sava“ se obnavlja 1996. godine uz pomoć Rafinerije nafte. Rezultat rada umjetnika iz Republike Srpske, Srbije i Hrvatske je oko 800 slika koje čine neprocjenjivu vrijednost i dokaz da umjetnost obogaćuje i sadašnjost i budućnost. Kolonija „Sava“ se održava svake godine u junu u organizaciji opštine Brod i Narodne biblioteke „Branko Ćopić“, a izložbe umjetničkih djela nastalih tokom vremena su održane između ostalog u Banja Luci, Bijeljini, Višegradu i Doboju.

Na Koloniji učestvuju najpoznatija imena slikara iz Republike Srpske, Srbije i Hrvatske, opština Brod je prepoznatljiva po ovoj manifestaciji u široj regiji.

Ponoćni turnir

Ponoćni turnir kao i Akvarelistička kolonija „Sava“ ima tradiciju dugu preko 35 godina i jedan je od manifestacija po kojima je Brod prepoznatljiv još od prije rata. Turnir traje tri dana neprekidno i okuplja takmičare iz Republike Srpske i inostranstva, a takmičenje se odvija u konkurencijama seniora, veterana, juniora, pjetlića i konkurenciji ženskih klubova.

Savska regata Stjepan Stanić

Savska regata Stjepan Stanić je manifestacija koja je takođe prijeratna i održava se u ljetnom periodu na rijeci Savi u organizaciji KKK Premijum Brod. Okuplja takmičare iz RS i inostranstva i može se smatrati jednom od važnijih turističkih atrakcija na području Broda.

Sajam privrede Brod i Gastro fest

Sajam privrede Brod je manifestacija koja se u Brodu održava od 2013. godine. Ova manifestacija se održava u septembru, a traje dva dana. Sajam okuplja privrednike iz Broda, okolnih opština i Slavenskog Broda iz Hrvatske. Iz godine u godinu posjećenost je sve veća, a drugi dan sajma se održava i Gastro fest gdje se organizuje takmičenje u kuhanju čobanca.

U Brodu je 2013. godine formirana JU Turistička organizacija opštine Brod. Formiranjem Turističke organizacije, stvoreni su uslovi za ozbiljnije posvećivanje pažnje turizmu na

području opštine Brod. Turističkoj organizaciji je takođe dodijeljeno upravljanje i korišćenje sportskim objektima u Brodu. S obzirom na usku povezanost turizma i turističke posjete opštini sa jedne strane i održavanje sportskih manifestacija koje uveliko podstiču dolazak na područje opštine Brod sa druge strane, može se reći da je ovo kvalitetno rješenje u pogledu smanjenja glomazne administracije i sinteze sporta i turizma.

ZAŠTITA ŽIVOTNE SREDINE

Zaštita životne sredine predstavlja preduslov za ostvarivanje kvalitetnog života. Ovoj oblasti se posvećuje sve više pažnje na globalnom nivou, jer je zagađenje zemaljske kugle u zadnjih četiri decenije višestruko veće nego prije industrijskog razvoja. Posebno je snažna veza između zaštite životne sredine i prava na zdravlje i adekvatne standarde življenja. Pravo svakog pojedinca na snabdijevanje dovoljnim količinama sigurne, pitke i fizički pristupačne vode za ličnu upotrebu i upotrebu u domaćinstvu smatra se značajnim pravom čovjeka.

Zagađenje životne sredine se može smanjiti ukoliko se svi građani aktivno uključe i daju svoj doprinos. Na području Broda izraženo je nekoliko problema: nesavjesno odlaganje smeća na mjesta gdje to nije predviđeno (divlje deponije), odlaganje smeća koje može da se reciklira i time smanji ukupna količina smeća. JKP Komunalac Brod od 2013. godine organizovano odvozi otpad sa područja cijele opštine, a uz aktivno učešće Komunalne policije, konstantno se vrše aktivnosti na smanjenju broja divljih deponija. JKP Komunalac Brod vrši i razvrstavanje otpada i od reciklažnog materijala ostvaruje prihod. Gradsko područje se redovno ukrašava sadnjom cvijeća tokom cijele sezone i vrši se orezivanje drvoreda u ulicama gdje je ono preraslo.

SWOT analiza sektora turizma i zaštite životne sredine opštine Brod

Snage - STRENGTHS

- JU Turistička organizacija Brod
- Prirodni resursi
- Raznolikost flore i faune
- Progresivno orijentisana lokalna uprava
- Blizina gusto naseljenih područja (Banja Luka, Doboj, S.Brod...)
- Postoje uslovi za razvoj seoskog, rekreacionog i manifestacionog turizma
- Potencionalna radna snaga
- Strateški i geoprometni položaj
- Vrijedno kulturno istorijsko naslijeđe
- Identitet i atraktivnost nacionalne gastronomije
- Značajni vodeni resursi
- Preduzimaju se određene radnje i koraci u selektivnom prikupljanju čvrstog otpada
- Veliki broj izvorišta pitke vode nalazi se u ruralnim zonama gdje je moguće sprovesti kvalitetne mjere zaštite

Slabosti - WEAKNESSES

- Saobraćajna infrastruktura
- Komunalna infrastruktura
- Ne postoji studija zaštite životne sredine i razvoja ekologije
- Nedovoljna novčana sredstva za razvoj turizma
- Nedovoljno poznavanje rijeke Ukrine i Save
- Loša paleta turističke ponude
- Nedovoljan broj smještajnih kapaciteta
- Nedostatak sistema upravljanja otpadom
- Nedostatak uslužnih sadržaja na turistički aktivnim lokacijama
- Nedostatak novootvorenih turističkih atrakcija i destinacija
- Nedostatak kadrova u turističkim zanimanjima
- Nepostojanje profesionalne web stranice, marketinškog i prodajnog karaktera
- Neiskorištene mogućnosti seoskog (agroturizma) turizma
- Nepostojanje LEAP-a

Šanse - OPPORTUNITIES

- Saradnja javnog, privatnog i civilnog sektora u razvoju turizma
- Stvaranje prepoznatljivosti (brenda) opštine Brod
- Organizacija manifestacija
- Stvaranje sveobuhvatnog master plana za razvoj turizma u opštini Brod
- Potencijal dijaspore
- Kooperacija preduzetnika u turizmu
- Interes privatnog kapitala za infrastrukturna ulaganja
- Rekreativni i turistički potencijal Ukruine i Save
- Rekreativni i sportski potencijal (dvorana + kompleks bazena)
- Dostupnost finansijskih fondova i usmjeravanje ka turizmu
- Pojačan interes seoskih domaćinstava za privređivanje u turizmu
- Dostupnost marketinških alata
- Izrada turističkog brenda i suvenira
- Uključivanje kulture u turističku ponudu
- Mogućnost korištenja sredstava međunarodnih organizacija naročito IPA fondova i budžetskih sredstava RS

Prijetnje - THREATING

- Konkurencija na turističkom tržištu
- Slabo i nejasno pozicioniranje u poređenju sa drugim centrima
- Nedostatak domaćih izvora za finansiranje
- Gubitak potencijalnog tržišta zbog zaostajanja za konkurencijom
- Nizak rast produktivnosti
- Hotelijerstvo i većina segmenata turizma u inicijalnoj fazi razvoja
- Pogoršanje životnog standarda stanovništva usljed VE krize
- Otežan dogovor o prioritetima u turizmu i nizak nivo osjećaja prema javnom dobru i javnim interesima
- Nizak nivo finansijskih sredstava koje se koriste za ove namjene
- Nizak nivo svijesti građana o potrebi očuvanja zdrave životne sredine
- Visoko učešće industrijskog zagađenja
- Postojanje divljih deponija koje negativno utiču na privlačenje turista i koja stvara loš promotivni imidž opštine

Slika 5.30. **SWOT analiza sektora turizma i zaštite životne sredine opštine Brod**

5.7. ZDRAVSTVO I SOCIJALNA ZAŠTITA

ZDRAVSTVENA ZAŠTITA

Dom zdravlja Brod je medicinska ustanova sa posebnim statusom i interesom za opštinu Brod. Pruža usluge primarne zdravstvene zaštite shodno Zakonu o zdravstvenoj zaštiti, te podzakonskim aktima donesenim od strane Ministarstva zdravlja, kao i Ugovora o pružanju zdravstvene zaštite za osigurana lica sklopljenim sa Fondom zdravstvene zaštite.

Dom zdravlja svoje usluge pruža kroz sljedeće službe:

- Služba porodične medicine I i II;
- Služba Hitne medicinske pomoći;
- Pedijatrijska služba;
- Ginekološka služba;
- RTG služba;
- Fizikalna služba;
- Stomatološka služba;
- Higijensko-epidemiološka služba;
- Laboratorijska dijagnostika;

U Domu Zdravlja je zaposleno 64 radnika, od toga 42 je medicinske struke, a 22 radnika nemedicinske struke. Struktura zaposlenih radnika je sljedeća:

- 5 doktora medicine(od kojih su dva trenutno na specijalizaciji);
- 6 specijalista;
- 2 doktora stomatologije;
- 2 medicinska tehničara sa višom stručnom spremom;
- 27 medicinskih tehničara sa srednjom stručnom spremom;

Broj registrovanih stanovnika u 2015. godini, prema informacijama FZO Brod, je 14.452 od čega je, 12.221 osigurnika i 2.231neosigurnih lica. Broj timova porodične medicine u Domu zdravlja je 10. U sklopu Doma zdravlja funkcioniše i jedan tim iz oblasti pedijatrije. Nakon specijalizacije ljekara iz oblasti ginekologije očekuje se formiranje tima i iz ove oblasti. Početak rada tima iz ginekologije se očekuje u 2018. godini.

Djelatnostima Doma zdravlja obezbjeđuje se provođenje aktivnih i pasivnih mjera zdravstvene zaštite novorođenčadi, dojenčadi i djece do 6 godina kroz savjetovaništa i ordinacije, te aktivan nadzor i unapređenje zdravlja i pravilnog psihofizičkog razvoja.

U tom smislu prioritarno se obezbjeđuje: obavljanje pregleda novorođenčadi, sistematski i kontrolni pregledi dojenčadi, male djece i predškolske djece, pregledi pri upisu u školu, vakcinacije u skladu sa planom imunizacije i zdravstveno-vaspitni rad te pregledi i intervencije u svrhu prevencije i liječenja, stanja i povreda.

Obezbjeđuju se mjere aktivne i pasivne zdravstvene zaštite školske djece do 19 godina kroz sistematske i kontrolne preglede učenika i preglede radi profesionalne orijentacije, vakcinacija u skladu sa planom imunizacije, usluga zdravstvenog nadzora u školama,

zdravstveno-vaspitni rad kroz male grupe, intervjuje, predavanja, te preglede i intervencije u smislu prevencije i liječenja oboljenja, stanja i povreda.

Kroz djelatnost porodične medicine obezbjeđuje se provodjenje aktivnih i pasivnih mjera zdravstvene zaštite odraslog stanovništva (19 i više godina) usmjerenih na unapređenje zdravlja i sprečavanje obavljanja, rano otkrivanje, blagovremeno liječenje naročito onih oboljenja koja su najčešći uzroci smrti i invalidnosti.

Ukupan broj posjeta doktorima u 2014. godini je 46.244, a u 2015. godini 47.095.

Ukupan broj ljekarskih intervencija u Domu zdravlja Brod za 2014. godinu je 2.050, dok je u 2015. godini 2.215.

KUĆNE POSJETE	2014.GOD.	2015.GOD.
Broj kućnih posjeta ljekara	88	71
Broj kućnih posjeta sestara	2357	2725

Slika 5.31. Prikaz ostvarenih kućnih posjeta za 2014. i 2015. god.

BROJ UPUTNICA	2014.GOD.	2015.GOD.
Broj uputnica u bolnicu	3927	3487
Broj konsultativno-specijalističkih uputnica	13139	11872

Slika 5.32. Izdate uputnice za zdravstveni tretman za 2014. i 2015. god.

Glavni problemi u primjeni koncepta porodične medicine proizilaze iz ranijeg perioda. Nažalost, došlo je do stihijske i nepotpune registracije – bez reda i uvida u podatke o pacijentima, kao i o pruženim uslugama.

Problemi koji prate rad Doma zdravlja su sledeći:

- Udaljenost referentne bolnice oko 70 km;
- Umanjena sredstva po osnovu Ugovora sa Fondom zdravstvenog osiguranja
- Nemogućnost korištenja usluga bolnice u punom kapacitetu (zbog udaljenosti i lošeg socijalno materijalnog stanja pacijenata);
- Problem transporta bolesnika u bolnicu i iz bolnice u druge bolničke ustanove;
- Preobimno propisivanje skupih lijekova koje dodatno opterećuje finansijsko poslovanje Doma zdravlja;
- Nedovoljan broj educiranih timova (doktora i sestara porodične medicine);
- Spora edukacija;
- Problem funkcionisanja Doma zdravlja u slučaju istovremene edukacije više timova porodične medicine;
- Preopterećenost papirologijom - preobimi i prečesti izvještaji direktno utiču na kvalitet usluga;
- Teška finansijsko- materijalna situacija većeg dijela stanovništva Opštine Brod, koja posredno utiče na zdravstveno stanje stanovništva.
- Neusklađenost normativa i standarda u zdravstvu i stvarnih potreba na terenu

SOCIJALNA ZAŠTITA

U Brodu funkciju pružanja socijalne zaštite stanovništvu vrši JU Centar za socijalni rad uz podršku opštinske uprave i Republike Srpske. Funkcija socijalne zaštite kao i zdravstva na prostoru Republike Srpske spušta se sve više na lokalni nivo pa se može reći da je uloga Centra sve veća kao i odgovornost.

Ljudski potencijal čini 11 zaposlenih lica i to, četvero lica sa VSS , dva lica sa VŠS , četvero lica sa SSS i jedno NK. Na osnovu sve veće odgovornosti i obaveza Centra za socijalni rad može se pretpostaviti da će se u bliskoj budućnosti javiti potreba za dopunom stručnim kadrovima, kako bi kvalitetnije pružali sadašnje potrebne usluge korisnicima i nove usluge koje proizilaze iz novih obaveza definisanim zakonom.

S obzirom na zadatak i ulogu Centra za socijalni rad kao stručne službe, njegove programske aktivnosti, pored onih koje direktno proizilaze iz javnih ovlaštenja i rješavanja o zakonski definisanim pravima, podrazumijevaju i različite specifične programske aktivnosti kao odgovor na izražene socijalne potrebe u lokalnoj zajednici (pojedinačne i društvene), a koje su rezultat permanentnog praćenja, otkrivanja, procjenjivanja, analize stanja i potreba u oblasti socijalne zaštite.

Iz tabela koje su prikazane u nastavku se vidi da je na području RS znatno smanjen broj korisnika socijalne zaštite, što je uslovljeno novim Zakonom o socijalnoj zaštiti kojim su utvrđeni novi kriterijumi za korišćenje socijalne zaštite.

Tako, Centar za socijalni rad u skladu sa Odlukama o proširenim pravima u socijalnoj zaštiti, svake godine razvija specifične programske aktivnosti usmerene ka onim korisnicima koji se nađu u različitim stanjima socijalne potrebe, a koja nisu predviđena Zakonom o socijalnoj zaštiti.

Centar za socijalni rad Brod je ustanova koja svojim radom nastoji pružiti kvalitetne i efikasne usluge socijalne, porodično - pravne i dječije zaštite, te socijalnog rada, a sve u cilju adekvatne zaštite korisnika, kao i svih građana naše opštine Brod.

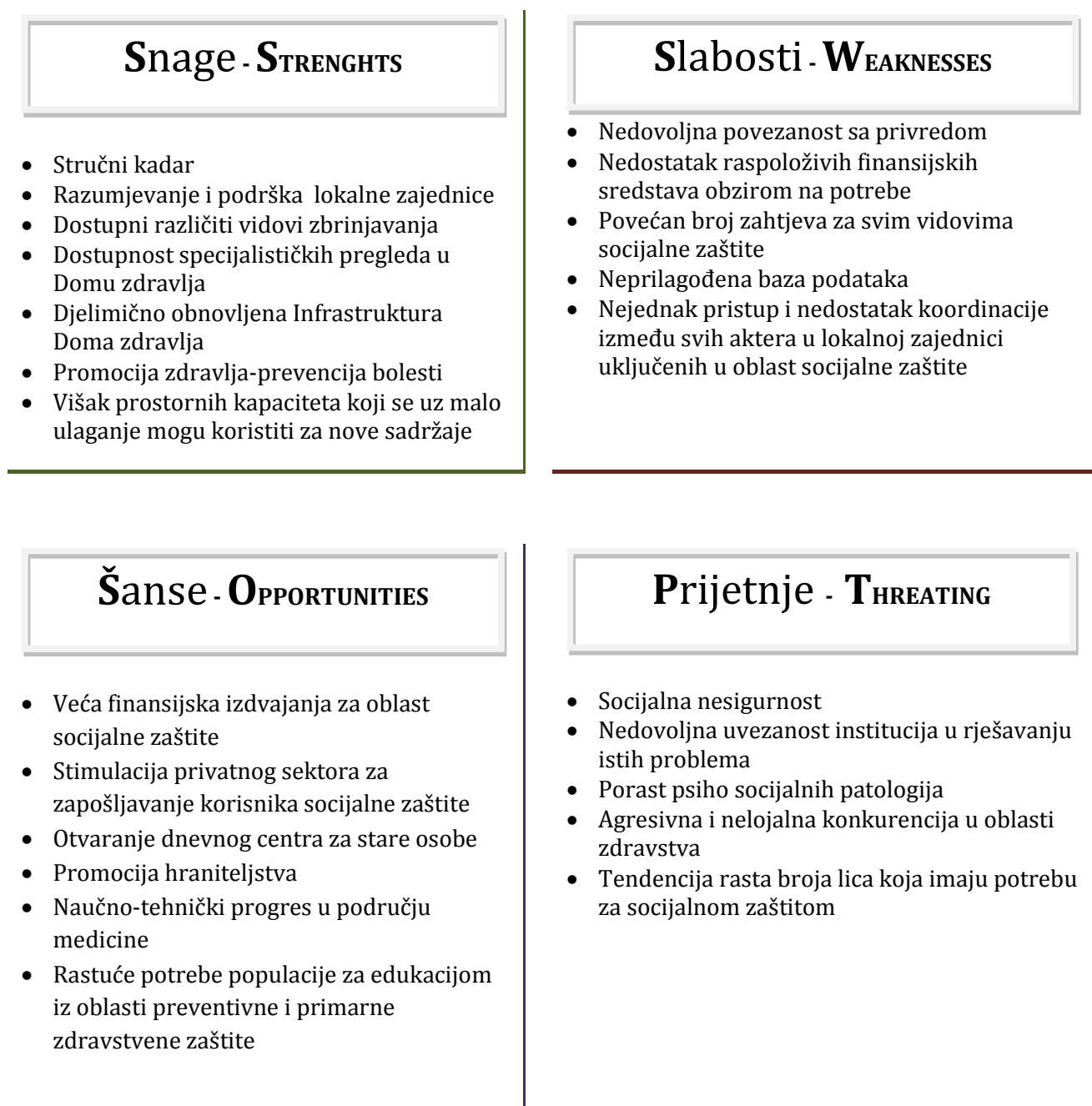
MALOLJETNA LICA KORISNICI SOCIJALNE ZAŠTITE		
God.	Republika Srpska	Opština Brod
2010.	99.335	519
2012.	110.921	835
2014.	61.995	532

Slika 5.33. Broj korisnika socijalne zaštite RS i opštine Brod za period 2010., 2012. i 2014. god.

PUNOLJETNA LICA KORISNICI SOCIJALNE ZAŠTITE		
	Republika Srpska	Opština Brod
	259.328	2.224
	265.881	2.573
	136.976	2.442

Slika 5.34. Broj punoljetnih lica korisnika socijalne zaštite

U nastavku je prikazana **SWOT** analiza oblasti zdravstva i socijalne zaštite na području opštine Brod:

Slika 5.35. SWOT Analiza sektora zdravstva i socijalne zaštite

POLOŽAJ PENZIONERA NA PODRUČJU OPŠTINE BROD

Prema podacima Fonda penzijsko invalidskog osiguranja RS, 2014. godine na području opštine Brod ukupan broj penzionera je 2.021. Najniža penzija na području opštine Brod je 174,44 KM za ukupan radni staž ostvaren u Republici BiH. Prosječna penzija na području opštine Brod iznosi 314,03 KM.

Organi lokalne samouprave prate i učestvuju u rješavanju problema ove populacije putem Centra za socijalni rad opštine Brod, kao i direktnim davanjem jednokratnih pomoći za lica koja se nađu u teškom materijalnom stanju, pružanjem pomoći u stambenom zbrinjavanju jednog dijela ove populacije koji pripadaju boračkim kategorijama, socijalno ugroženim kategorijama, kao i ostalim penzionerima kroz donacije za obnovu porodičnih kuća putem Javnog oglasa i drugih vidova pomoći.

Imajući u vidu gore navedeno jasno je da je položaj penzionera u opštini Brod težak, ali da određena problematika nije u nadležnosti organa lokalne samouprave. I pored toga, opština Brod je u 2014. godini isplatila u vidu jednokratnih pomoći ukupan iznos od 21.350,00 KM populaciji penzionera.

Materijalni položaj penzionera poboljšavaće se sa poboljšanjem sveukupne materijalne situacije. Organi lokalne samouprave su i do sada, a i ubuduće planiraju sredstva u budžetu za pomoć penzionerima kroz jednokratne pomoći, kao i druge vidove pomoći u skladu sa svojim mogućnostima.

Kada govorimo o zdravstvenoj zaštiti penzionera, treba napomenuti da je određenim reformama u zdravstvu dio ove populacije oslobođen plaćanja participacije, a to su:

- Lica sa preko 65 godina,
- Ratni vojni invalidi,
- Lica sa oštećenim vidom,
- Dobrovoljni davaoci krvi,
- Pensioneri sa najnižom penzijom.

5.8. OBRAZOVANJE, KULTURA, SPORT I NVO NA PODRUČJU OPŠTINE BROD

OBRAZOVANJE

Obrazovnim ustanovama se smatraju vrtići, osnovne škole, srednje škole, fakulteti i ustanove za stručno usavršavanje. Obrazovne institucije na području opštine Brod su Javna ustanova predškolstva „BELI ANĐEO“, Osnovna škola „SVETI SAVA“, Osnovna škola „LIJEŠĆE“ i JU SŠC „Nikola Tesla“. Ove institucije zadovoljavaju potrebe djece i mladih za obrazovanjem uz određene nedostatke.

Nedostaci se ogledaju u sljedećem:

- nedostatak kadrova u pojedinim oblastima kao što su profesori matematike i fizike,
- Infrastruktura obrazovnih ustanova je u dotrajalom stanju,
- Nedostatak nastavnih pomagala i laboratorija.

Nedostatak kadrova je problem na nivou Republike Srpske i on se polako prevazilazi školovanjem deficitarnih zanimanja i podsticanjem mladih da upisuju fakultete za sticanje zvanja u ovim oblastima. Studenti deficitarnih usmjerenja imaju prednost pri dodjeli stipendija od strane opštine Brod.

Infrastruktura obrazovnih ustanova, njena dotrajalost i potreba za rekonstrukcijom je problem koji lokalna zajednica prevazilazi stavljanjem u prioritet ulaganja u ove objekte. U posljednje tri godine sanirani su sanitarni čvorovi u srednjoj školi, krov u osnovnoj školi u Liješću, parket u dvorani u srednjoj školi, krečenje učionica i fiskulturne dvorane u srednjoj školi, a balon sala u Osnovnoj školi u Liješću je u fazi izgradnje.

Savremena nastava ne može da se zamisli bez opreme za praktičnu nastavu, pa je ovo jedan od najvažnijih problema za sticanje znanja prije svega učenika srednje škole. Laboratorijska oprema je veoma oskudna i kabineti nisu adekvatno opremljeni, što otežava rad profesora, a učenicima stvara poteškoće u učenju.

Na području opštine Brod postoje sljedeće obrazovne ustanove:

Javna ustanova predškolstva „BELI ANĐEO“

JUP „Beli Anđeo“ u Brodu je Javna ustanova od značaja za građane opštine Brod, za vaspitanje i obrazovanje djece jasličkog, vrtićkog i predškolskog uzrasta, sa zadatkom da predškolskim vaspitanjem i obrazovanjem obezbijedi pravilan socijalni i psihofizički razvoj djece, stvara uslove i osnove za izgradnju moralne, radne i intelektualne ličnosti djeteta, te sistematski pripremi djecu za školu.

Smještajni kapaciteti za ovu vrstu djelatnosti trenutno nisu dovoljni i neophodno je značajnije ulaganje u njihovo proširenje. Pored proširenja, potrebno je izvršiti i adaptaciju postojećih kapaciteta. Proširenje smještajnih kapaciteta bi omogućilo stvaranje uslova za odlazak na predškolsko vaspitanje djece kojima je ova ustanova potrebna, a sada nisu u mogućnosti da borave u njoj, a adaptacija postojećih kapaciteta

je potrebna u cilju stvaranja boljih uslova za boravak djece, poboljšanje higijenskih uslova u objektu i stvaranje uslova za njihov pravilan rast i razvoj. Trenutno je u JU Beli anđeo zaposleno 21 radnik, a ustanovu pohađa oko stotinu djece.

Osnovna škola „SVETI SAVA“

Osnovnu školu „Sveti Sava“ čini centralna škola u Brodu i dvije područne škole; u Gornjim Kolibama i Zborištu. U osnovnoj školi „Sveti Sava“ Brod nastava se odvija u skladu sa Godišnjim programom rada škole i nastavnim kalendarom. U školi se izučavaju dva strana jezika, engleski i ruski.

Ukupan broj učenika u školi u školskoj 2015/2016 godini je 880, a zaposleno je 63 nastavnika.

Pored rezultata u znanju i sportu koje škola ostvaruje na republičkom nivou, važno je naglasiti da ova ustanova, pored vaspitno-obrazovne uloge, ima značajnu ulogu i u organizovanju i učešću u kulturnim manifestacijama na području opštine.

Osnovna škola Sveti Sava je prošla na izboru ustanova za Projekat energetske efikasnosti Ministarstva za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju u 2015. godini. Realizacija ovog projekta se očekuje u 2016. godini, a projekat obuhvata zamjenu stolarije, fasade, i krova prema ISO standardima u oblasti energetske efikasnosti.

Osnovna škola „LIJEŠĆE“

Osnovna škola „Liješće“ se sastoji iz škole u Liješću i tri područne jedinice; u Gornjem Klakaru, Donjem Klakaru i Vinskoj. Školu pohađa ukupno 240 učenika, a zaposleno je 30 nastavnika. Učenici Osnovne škole Liješće do sada nisu imali mogućnost odvijanja nastave fizičkog vaspitanja zbog nepostojanja sportske dvorane. Izgradnjom balon sale uz školu u Liješću na kojoj je započeto izvođenje radova, učenicima će se obezbijediti potrebni uslovi za odvijanje nastave fizičkog vaspitanja.

IU SŠC „Nikola Tesla“

Zgrada sadašnjeg Srednjoškolskog centra je završena 1976. godine i od tada je to jedina ustanova srednjoškolskog obrazovanja na području opštine. Tokom svog postojanja, srednja škola je često mijenjala naziv, a prema posljednjoj promjeni 2013. godine se naziva JU SŠC „Nikola Tesla“. Školu trenutno pohađa 447 učenika u 20 odjeljenja.

Kao što je ranije navedeno, školi nedostaje oprema za odvijanje kabinetske nastave što usložnjava proces kvalitetnog prenosa znanja.

Uprkos nedostatku opreme za odvijanje nastave, učenici srednje škole ostvaruju zavidne rezultate na republičkim takmičenjima u znanju i sportu.

KULTURA

Kultura je cjelokupno društveno naslijeđe određene grupe ljudi, to jest naučeni obrasci mišljenja, osjećanja i djelovanja neke grupe, zajednice ili društva, kao i izrazi tih obrazaca u materijalnim objektima. Kultura se ogleda kroz nematerijalne aspekte kao što su vjerovanja ideje i vrijednosti i materijalne aspekte kao što su objekti, tehnologija i simboli kroz koje se sadržaj kulture izražava. uprkos činjenici da je Brod prošao kroz mnoge ratne, materijalne i socijalne nedaće, uprkos moralnoj krizi društva, nije se odustalo od promocije kulturnih vrijednosti na području opštine Brod. Najznačajniji nosioci kulture, njene promocije i njenog razvoja su Narodna biblioteka Branko Ćopić, KUD „Duško Trifunović“, KUD „Liješće“, KUD „Brodski biseri“, KUD „Tamburica“ i KUD „Kolibe“. Pored ovih institucija u stvaranju kulture na području brodske opštine učestvuje aktivno svojom podrškom i opština Brod, škole, nevladine organizacije i druge kulturne organizacije.

Turbulentan prošli vijek i mnogobrojni ratovi i sukobi su stvorili nezaobilaznu obavezu njegovanja sjećanja na stradale u prvom, drugom i građanskom ratu u BIH (održavanje pomen parastosa) i simbole njihovog stradanja (održavanje spomenika, obilježja i spomen sobe u Brodu).

Narodna biblioteka „Branko Ćopić“

Narodna biblioteka „Branko Ćopić“ je Javna kulturna ustanova na području naše opštine, koja je jedan od nosilaca svih kulturnih zbivanja.

Aktivnosti i učesće ove institucije u kulturnom životu su opširne, a ogledaju se u organizaciji i učesćima u organizaciji raznih manifestacija, izdavanja knjiga kao i njihova priprema za štampanje i organizacija malih izložbeno- prodajnih sajmova na gradskom trgu. Biblioteka redovno učestvuje u organizaciji likovne kolonije „Sava“ kroz učesće u organizacionom odboru i vrši lekturu kataloga i organizacije „Oktobarskih svečanosti“ kao i u organizaciji nekih od značajnih datuma za našu opštinu. Organizator je brojnih književnih večeri. Osnovni nedostatak biblioteke je siromašan bibliotečki fond, posebno novim izdanjima knjiga što ograničava čitalačku populaciju Broda na stara izdanja i klasike.

KUD „Duško Trifunović“ je osnovano 2008. godine. Značaj ovog Kulturno-umjetničkog društva je veliki u promovisanju folklora opštine Brod, a ogleda se u brojnim nastupima na svim važnijim manifestacijama na području opštine i drugim mjestima, od kojih posebno treba istaći Godišnji tradicionalni koncert koji se organizuje povodom rođendana društva polovinom januara, Ljetnu slagalicu u julu, Bosiljkovanje u oktobru i koncert za najmlađu populaciju krajem novembra. Društvo trenutno ima 84 člana.

Kulturno-umjetničko društvo „Liješće“ iz Liješća je osnovano 1968. godine i bilo aktivno do 1992. godine. Obnovljeno je 2003. godine i trenutno okuplja oko 120 članova. Kao i KUD Duško Trifunović, učesnik je svih značajnijih manifestacija na području opštine Brod, a nerijetko nastupa i u drugim gradovima i opštinama.

Najvažnije manifestacije koje organizuje su Oktobarska smotra folklora i Vaskršnji koncert. Ove manifestacije okupljaju društva iz Republike Srpske, Srbije, Hrvatske i drugih zemalja.

KUD „Brodski biseri“ je osnovano 2007. godine i okuplja oko 50 članova. Najznačajnije manifestacije koje organizuje su Uskršnji koncert koji se organizuje na Uskršnji ponedjeljak, i Radionica sevdaha u Donjim Kolibama. Društvo promoviše običaje Hrvata sa područja Posavine, na Beogradskoj smotri folkloru su osvojili prvo mjesto za izvornost i drugo mjesto za koreografiju.

KUD „Tamburica“ je osnovano 1967 i bilo je aktivno do 1992. godine. Obnovilo je svoj rad 2011 godine i okuplja oko 70 članova. Bavi se izvođenjem izvorne muzike sa područja Brodske Posavine. Najznačajnije manifestacije koje organizuje su Smotra folkloru prve nedjelje u avgustu koja se održava u Koraću i obilježavanje vjerskih praznika.

KUD „Kolibe“ je osnovano šezdesetih godina dvadesetog vijeka. Prestaje sa radom početkom rata, a 2015. godine obnavlja svojestojanje kao neformalna grupa građana sa 25 članova od kojih su 11 članova djevojke koje igraju folklor. Ističu se svojom pjevačkom grupom koja je pridružena KUD Brodski biseri sa kojom zajednički nastupa na raznim manifestacijama. Najznačajnije manifestacije koje obilježava su za Bajram, Susret Kolibaraca i nastup za 8. mart. KUD „Kolibe“ promoviše tradicionalna kola, Tursko kolo i Djevojačko kolo.

Kad govorimo o prostorima i objektima, namijenjenim kulturnom djelovanju i stvaralaštvu, trenutno najznačajniji višenamjenski ovakav prostor je amfiteatar srednjoškolskog centra „Nikola Tesla“, koji nudi zavidne mogućnosti organizovanja kulturnih manifestacija, kao i bioskopskog sadržaja.

Osnovna škola „Sveti Sava“ takođe, u nešto skromnijem obliku, nudi mogućnosti organizovanja kulturnih sadržaja. Prostor u holu škole, koji obuhvata improvizovani amfiteatar, primjeren je potrebama i mogućnostima prezentacije kulturnog i drugog stvaralaštva učenika i omladine ovog uzrasta.

Sportski centar Brod svojim kapacitetom predstavlja značajan objekat za održavanje kulturnih manifestacija, a njegovim renoviranjem u periodu 2013. – 2015. ispunjeni su svi uslovi kako bi objekat mogao da zadovolji savremene standarde za promociju kulturnih sadržaja.

Na području opštine Brod postoje i otvoreni prostori koji omogućavaju organizaciju raznolikih kulturnih sadržaja kao što su Trg Patrijarha Pavla na kojem je 2015. godine postavljena bina, prostor ispred sportskog centra i Željeznički plato.

SPORT

Na području naše Opštine trenutno je aktivno 18 sportskih klubova, društava i udruženja. Sportovi, koji su zastupljeni su fudbal, mali fudbal, rukomet, odbojka, borilački sportovi (karate, aikido), sportski ribolov, veslački sport, streljaštvo.

Ovi klubovi pripadaju različitom rangu takmičenja, a posebno treba naglasiti uspjehe rukometnog kluba ŽRK „NESTRO grupa Brod“ (bivši ŽRK Brod) koji se takmiči u Prvoj ligi Republike Srpske i u tom rangu pripada samom vrhu ljestvice.

U pojedinačnim sportovima treba naglasiti veliki uspjeh naše šahistkinje Sare Jaćimović koja je FIDE majstor i Prvakinja Republike Srpske u konkurenciji seniorki.

Sljedeći klubovi egzistiraju na području opštine:

Fudbal je najmasovniji, najpopularniji i najorganizovaniji sport, koji ima i najdužu tradiciju na ovim prostorima. Trenutno je aktivno 7 klubova od kojih je FK „Liješće“ najviše rangiran klub. Takmiči se u Drugoj ligi RS – grupa Zapad i broji 60 članova sa omladinskim pogonom. OFK „Polet“ nastupa u Regionalnoj ligi Centar broji oko 100 članova uključujući četiri mlađe uzrasne kategorije (pred-pioniri, pioniri 2 sastava i kadeti). FK „Sloboda“ Vinska se takmiči u Područnoj ligi Doboj i broji 30 članova, dok četiri kluba (FK „Radnički“ B. Polje, FK „Zborište“ i FK „Zadrugar“ Sijekovac i NK „Sloga“ Gornje Kolibe) nastupaju u međuopštinskim ligama Modriča i Doboj i zajedno broje oko 90 članova. Pod SSU „Prijatelji“ postoji takođe omladinska škola fudbala koja broji oko 55 članova, u 5 uzrasnih kategorija.

U okviru grupacije dvoranskih ekipnih sportova imamo 4 kluba. Najbolje rangiran je ŽRK „NESTRO grupa Brod“ (doskora ŽRK „Brod“), koji nastupa u Prvoj ligi RS, broji oko 60 članova sa mlađim uzrasnim kategorijama. U Drugoj ligi RS – grupa zapad nastupa KMF „Brod“ (klub malog fudbala) i broji 24 člana. ŽOK „Mladost“ takmiči se u Drugoj ligi RS i ima oko 45 članova. MRK „Brod“ se prošle sezone nije takmičio u seniorskoj konkurenciji, i akcenat svog rada su stavili na rad sa mlađim kategorijama, broji oko 20 članova.

Od borilačkih sportova zastupljena su 2 kluba: Karate klub „Polet“ i Klub realnog aikidoa „Brod“. KK „Polet“ se takmiči turnirski, i učestvuje sa svim uzrasnim kategorijama na većini takmičenja u organizaciji Karate saveza RS i BiH, broje oko 60 članova. Članovi KK „Polet“ ostvaruju značajne uspjehe na svim takmičenjima. KRA „Brod“, zbog nepotpune organizacije granskog republičkog saveza, ima nedovoljno transparentan sistem takmičenja, imaju oko 55 članova.

Od sportova na otvorenom zastupljeni su Kajak kanu klub „Premium“ koji broji 25 i Sportsko-ribolovno društvo „Sava“, koje broji oko 370 članova i imaju organizovane načine takmičenja od strane granskih saveza RS i BiH. Oba kluba ostvaruju značajne rezultate na takmičenjima.

Pored sportskih klubova, postoje dva udruženja sportsko-rekreativnog karaktera. To su Planinarsko društvo „Vučijak“ i Srpsko sportsko udruženje „Prijatelji“. Oba ova udruženja imaju značajan doprinos u razvoju sportsko-rekreativnih aktivnosti u našoj lokalnoj zajednici. Treba napomenuti da udruženje „Prijatelji“ doprinosi na afirmaciji opštine Brod i njenog predstavljanja u okolnim zemljama gosujući na mnogim manifestacijama i ugošćavajući predstavnike gradova, opština i sportskih udruženja iz regije. Planinarsko društvo „Vučijak“ redovno uzima učešće u organizaciji „Oktobarskih svečanosti“ čime upotpunjava ovaj značajan događaj.

Izgrađeni objekti za potrebe sporta u opštini Brod su prije rata u potpunosti zadovoljavali potrebe stanovništva opštine iako je ona imala značajno veći broj stanovnika od sadašnjeg. Glavni objekat za podršku sportskim aktivnostima na području opštine Brod je građevina nekadašnjeg Doma sportova u Brodu. Ovaj objekat je više

nego dovoljan za bavljenje dvoranskim sportovima brodskih sportista, a od njegovog renoviranja u periodu 2013. – 2015. godina sanacijom krova, svlačionica i postavljanjem novog parketa u glavnoj dvorani u potpunosti zadovoljava savremene standarde bavljenja dvoranskim sportovima. S druge strane, na seoskom području, posebno kada je obrazovanje u oblasti sporta u pitanju opština nema dovoljno izgrađenu infrastrukturu, pa je odvijanje nastave iz predmeta fizičke kulture u zimskom periodu veoma ograničeno jer na selima nema sportskih objekata. Opština Brod namjerava da u 2016. godini izgradi balon salu u Osnovnoj školi Liješće što će učenicima OŠ Liješće omogućiti nesmetano odvijanje nastave fizičkog vaspitanja u zimskom periodu. Gradski stadion je u funkciji i u njegovu sanaciju su uložena značajna sredstva.

Upravljanje sportskim objektima je u prethodnom periodu bilo povjereno JU Sportsko kulturni centar. Kako je ova ustanova iz godine u godinu padala u sve veću dubiozu, u 2014. godini je pokrenut stečaj koji je okončan u 2015. godini, a sportski objekti i tereni dodijeljeni na upravljanje Javnoj ustanovi „Turistička organizacija Brod“. Brod ima deficitaran kadar sportskih radnika što se može zaključiti iz činjenice da sportske klubove u Brodu vode uglavnom amateri. Ovo je jedan od značajnijih problema kada se govori o profesionalnom bavljenju sportom.

Najvažnije sportske manifestacije koje se održavaju u Brodu su:

- Ponoćni turnir u malom fudbalu,
- Međunarodni rukometni turnir za žene,
- Međunarodni turnir u fudbalu za mlađe kategorije,
- Međunarodni turnir u karateu,
- Sokolske igre,
- Savska regata Stjepan Stanić,
- Ulična košarka.

NVO (NEVLADINE ORGANIZACIJE) NA PODRUČJU OPŠTINE BROD

Udruženja građana na lokalnom nivou su značajni oblici organizovanja građana u ostvarivanju njihovih prava i interesa.

U Registar nevladinih organizacija, koji je formiran u Odjeljenju za privredu i društvene djelatnosti opštine Brod, upisane su trideset i tri nevladine organizacije.

U Registar nevladinih organizacija su upisana udruženja koja se bave različitim djelatnostima, a na osnovu oblasti njihovog djelovanja možemo ih razvrstati na:

- udruženja građana koja se bave zaštitom imovinskih i ljudskih prava, te prava izbjeglih i raseljenih lica i razvojem prijateljskih odnosa među narodima (Udruženje građana za zaštitu imovinskih i ljudskih prava i sloboda "Brod", Udruženje izbjeglih, raseljenih i drugih lica Republike Srpske "Ostanak", Savez za povratak izbjeglih i raseljenih bosanske Posavine, Udruženje za obnovu i revitalizaciju sela Poloj, Društvo srpsko-grčkog prijateljstva "Sveti Sava" Brod),
- udruženja građana koja se bave unapređenjem civilnog društva i ravnopravnošću polova (Udruženje građana "Demokratija", Udruženje žena "Đurđevak" Liješće - Brod),

- udruženja građana koja se bave problematikom boračke populacije i žrtava rata i očuvanjem tekovina proteklih ratova (Opštinska boračka organizacija Brod, Savez udruženja boraca narodno oslobodilačkog rata "SUBNOR", Udruženje civilnih žrtava rata i žrtava fašističkog terora Republike Srpske, Ujedinjeni ravnogorski pokret otadžbine srpske Brod, Udruženje za traženje zarobljenih i poginulih boraca i nestalih civila Brod, Društvo "Josip Broz Tito", Udruženje ratnih zarobljenika-logoraša opštine Brod, Veterani opštine Brod),

- udruženja koja se bave pitanjima socijalno ugroženog stanovništva, posebnih skupina i lica sa posebnim potrebama (Opštinska organizacija „Crvenog krsta“, Udruženje penzionera opštine Brod, Međuopštinska organizacija slijepih i slabovidnih Derventa, Brod i Vukosavlje, Udruženje roditelja, djece i omladine sa posebnim potrebama i lica sa invaliditetom "Korak nade" Brod),

- omladinske organizacije („Alter“, „Glas“ i Svetosavska omladinska zajednica)

- kulturno umjetnička društva (KUD „Liješće“, KUD „Duško Trifunović“, KUD „Brodski biseri“, KUD „Kolibe“ i KUD „Tamburica“),

- sportska udruženja (Lovačko društvo „Vučjak“, Srpsko sportsko udruženje „Priatelji“ i Planinarsko udruženje „Vučjak“),

Pored udruženja čiji je rad od posebnog značaja za stanovnike opštine Brod koji su ranije pomenuti, potrebno je napomenuti poseban doprinos razvijanju civilnog društva radom i aktivnostima sljedećih nevladinih organizacija:

- Udruženje građana **Durđevak** koje konstantno radi na promociji tradicionalnih vrijednosti, sela, običaja, nacionalnih i tradicionalnih jela, nošnje i svega onog što karakteriše istoriju i tradiciju brodske opštine,
- Udruženja roditelja djece i omladine sa posebnim potrebama **„Korak nade“**, koje je oformilo stručni volonterski tim za rad sa roditeljima i djecom sa posebnim potrebama.
- Udruženja građana **„Demokratija“** koje kroz projekte kao što su, Ravnopravnost polova, Prosvjećenje žena na selu, Stop nasilju u porodici i mnogim drugim

Udruženja se financiraju iz budžeta opštine, donacijom, članarinom i ostvarenim prihodima realizacijom projekata.

SWOT analiza sektora obrazovanja, kulture i sporta opštine Brod

SNAGE - STRENGTHS

- Postojanje predškolskih objekata
- Postojanje kvalitetnog i moderno urađenog programa rada u predškolskoj ustanovi
- Razvijena mreža osnovnih škola
- Srednjoškolski centar
- Tradicija korištenja kulturnog sadržaja
- Volonterizam u kulturi
- Entuzijizam
- Postoje objekti za rad u oblasti obrazovanja i kulture
- Postoje spomenici kulturnog nasljeđa

SLABOSTI - WEAKNESSES

- Loše stanje pojedinih objekata
- Loša infrastruktura
- Prilazi i dvorišta škola neuređeni
- Didaktička sredstva nedostaju u svim školama razredne nastave
- Kabineti prirodnih i društvenih nauka nisu opremljeni
- Nedostaje oprema za fizičku i muzičku kulturu
- Nedostatak stručne literature
- Nedovoljna i zastarjela informatička oprema
- Sve manji broj učenika, posebno na seoskom području
- Deficitarni kadrovi
- Nedovoljan broj i profil profesionalnih kadrova za rad i razvoj kulture
- Neadekvatan marketinški pristup

ŠANSE - OPPORTUNITIES

- Poboljšavanje kvaliteta vaspitanja i obrazovanja
- Modernizacija osnovnog srednjeg obrazovanja
- Obrazovanje odraslih treba sa zasnivati na koncepciji doživotnog učenja i potreba tržišta
- Utvrditi obrazovne potrebe odraslih te uskladiti potrebe i ponude
- Poboljšati saradnju škola-zajednica i povećati odgovornost zajednice za obrazovanje
- Razviti ljudske potencijale u oblasti obrazovanja
- Partnerstvo privatnog, društvenog i civilnog sektora u kulturi

PRIJETNJE - THREATING

- Zadržavanje postojećeg stanja
- Pogoršanje ekonomske situacije
- Odlazak stručnih kadrova
- Neprovođenje neophodnih reformi u obrazovanju
- Neprilagođavanje obrazovanja zahtjevima tržišta rada
- Izostanak partnerstva
- Odlazak kadrova iz sfere kulture
- Gubljenje motivacije
- Smanjenje volonterskog duha
- Uticaj kvazi kulture

Slika 5.36. SWOT analiza obrazovanja, kulture, sporta i NVO-a opštine Brod

6. VIZIJA I STRATEŠKI CILJEVI RAZVOJA OPŠTINE BROD

VIZIJA OPŠTINE BROD

Opština razvijena u svim segmentima ljudskog društva, sa izgrađenom infrastrukturom, većom zaposlenošću i razvijenom urbanom i ruralnom sredinom. Napredna sredina u oblasti društvenog života, zdravom životnom sredinom i razvijenom svijesti o značaju zdravlja i zdrave životne sredine.

STRATEŠKI CILJ 1.

Visokokvalitetna poslovna infrastruktura i poslovno okruženje koje opštinu Brod svrstavaju među atraktivna mjesta za investicije u regiji

STRATEŠKI CILJ 2.

Veća stopa zaposlenosti iskorištavanjem prirodnih potencijala i komparativnih prednosti opštine. Stvaranje uslova za povećanje konkurentnosti postojećih malih i srednjih preduzeća i razvijanju novih u oblasti poljoprivrede, energetike i turizma

STRATEŠKI CILJ 3.

Razvijeno ruralno područje sa razvijenom poljoprivrednom proizvodnjom i seoskim preduzetništvom

STRATEŠKI CILJ 4.

Poboljšanje kvaliteta obrazovanja i zdravstvene i socijalne zaštite, dodatno unaprijeđeni kulturni i sportski sadržaji i veća efikasnost civilnog društva.

STRATEŠKI CILJ 5.

Eksploatacija resursa uz uvažavanje evropskih standarda energetske efikasnosti i zaštite životne sredine.

OPERATIVNI CILJEVI

- 1.1. Kompletirana prostorno- planska dokumentacija;
- 1.2. Infrastruktura na prostoru opštine na nivou koji obezbjeđuje sve potrebne uslove za razvoj svih oblasti društva;
- 1.3. Kontinuirano održavanje i dizanje na viši nivo infrastrukturnih objekata

OPERATIVNI CILJEVI

- 2.1. Povoljan poslovni ambijent u opštini Brod koji će privući investitore da investiraju u Brod i ostanu u njemu;
- 2.2. Administrativna služba Opštine na nivou koji obezbjeđuje pružanje svih potrebnih usluga privredi i stanovništvu
- 2.3. Razvijena poljoprivredna proizvodnja sa osiguranim mehanizmima za otkup poljoprivrednih proizvoda;
- 2.3. Razvoj svih grana privrede, a posebno onih za koje Brod ima potencijal (lovni, ribolovni turizam, trgovina, proizvodnja)
- 2.4. Kontinuirana edukacija privrednika u cilju sticanja novih znanja iz oblasti privrede u cilju povećanja konkurentnostina tržištu
- 2.5. Edukacija u oblasti novih tehnologija

OPERATIVNI CILJEVI

- 3.1. Ukupnjavanje parcela i pomoć pri stvaranju većeg broja uspješnih poljoprivrednih proizvođača;
- 3.2. Međusobno povezivanje poljoprivrednih proizvođača
- 3.3. Povezivanje poljoprivrednih proizvođača sa prerađivačima i distributivnim kanalima;
- 3.3. Edukacija poljoprivrednih proizvođača
- 3.4. Dostizanje visokog nivoa poljoprivredne proizvodnje podsticanjem poljoprivrednih proizvođača u njihovom razvoju

OPERATIVNI CILJEVI

- 4.1. Obrazovanje u skladu sa savremenim svjetskim trendovima
- 4.2. Prosvijećeno stanovništvo sa spoznajom značaja kulture;
- 4.3. Osigurani materijalno-tehnički uslovi zarazvoj društvenog života ;
- 4.4. Unaprijeđen zdravstveni sektor i sektor socijalne zaštite.
- 4.5. Zaštita kulturno-istorijskog naslijeđa.

OPERATIVNI CILJEVI

- 5.1. Savjesno korišćenje prirodnih resursa i bogatstava;
- 5.2. Razvijena svijest o značaju energetske efikasnosti i zaštite životne sredine;
- 5.3. Svođenje troškova svih vidova energije na minimum;
- 5.4. Edukovano i prosvijećeno stanovništvo o značaju savjesnog odlaganja otpada
- 5.5. Zdrava životna sredina bez divljih deponija koje narušavaju ugledi zdravlje stanovništva

7. PLAN IMPLEMENTACIJE PROJEKATA

STRATEŠKI CILJ	PROJEKTI	TRAJANJE I VRIJEME IMPLEMENTACIJE - Godina					MOGUĆI FINANSIJER	MOGUĆI IMPLEMENTATOR/I
		2016	2017	2018	2019	2020		
1. Visokokvalitetna poslovna infrastruktura i poslovno okruženje koje opštinu Brod svrstavaju među atraktivna mjesta za investicije u regiji	1.1. Izrada prostorno – planske dokumentacije opštine Brod (Prostroni plan, Urbanistički plan i Regulacioni planovi i pojedinačni projekti javne i komunalne infrastrukture)	X	X	X	X	X	Ministarstvo za prostorno uređenje, građ. i ekologiju; Opština Brod; Strani donatori; Republička uprava za geod. i im. pr. poslove.	Odjeljenje za pr. ur., stambeno-komunalne poslove i ekologiju; Odsjek za investicije, razvoj i javne nabavke; Ovlaštene institucije za izradu prostorno – planske dokumentacije.
	1.2. Projekat rekonstrukcije i revitalizacije vodovodne i kanalizacione mreže opštine Brod	X	X	X	X		Opština Brod; EU donatori; EIB.	Projekat implementacioni tim opštine Brod; Odjeljenje za pr. ur., stambeno-komunalne poslove i ekologiju; Projektantske kuće; Izvođači radova; Institucije RS i BiH.
	1.3. Izgradnja zaobilaznice sa kružnim raskrscama saobraćaja i stvaranje uslova za izmještanje carinskog terminala u Brodu	X	X				Opština Brod; UIO BiH; Vlada RS.	Odjeljenje za pr. uređenje, stambeno-kom. poslove i ekologiju; Izvođač radova;
	1.4. Izmještanje carinskog terminala		X				Opština Brod; UIO BiH; Vlada RS.	Odjeljenje za pr. uređenje, st-kom. poslove i ekologiju; UIO BiH; Vlada RS;
	1.5. Izgradnja autobuske stanice	X	X				Opština Brod; Privatni partner;	Odjeljenje za pr. uređenje, st-kom.

							Donatori; Vlada RS	poslove i ekologiju; Odsjek za investicije, razvoj i javne nabavke; Privatni partner.
	1.6. Rješavanje pitanja pruge u Brodu u cilju stvaranja prostora za izgradnju novih objekata	X	X				Opština Brod; Željeznice RS; Vlada RS.	Odjeljenje za pr. uređenje, st-kom. poslove i ekologiju; Odsjek za investicije, razvoj i javne nabavke;
	1.7. Izrada katastra podzemnih instalacija (GIS vodovodne i kanalizacione mreže)	X	X				Opština Brod; Vlada RS; Republička uprava za geodetske i imovinske pravne poslove (RUGIP)	Odj. za pr. uređenje, stam.-kom. poslove i ekologiju; Odsjek za investicije, razvoj i javne nabavke; Izvođač radova.
	1.8. Asfaltiranje ulica u gradskom području opštine Brod	X	X	X	X	X	Opština Brod; Vlada RS.	Odjeljenje za pr. uređenje, st-kom. poslove i ekologiju; Odsjek za investicije, razvoj i javne nabavke; Izvođač radova.
	1.9. Poslovne zone na području opštine Brod	X	X	X	X	X	Opština Brod; Republička agencija za razvoj MSP-a	Opština Brod; Republička agencija za razvoj MSP-a.
	1.10. Osavremenjivanje i širenje elektro mreže	X	X	X	X	X	ZP Elektro Doboj.	Odj. za pr. uređenje, stam.-kom. poslove i ekologiju; Elektro Doboj.
	1.11. Osavremenjivanje vodoodbrambenih objekata i čišćenje kanalske mreže u svrhu odbrane od poplava	X	X	X	X	X	JU Vode Srpske; Opština Brod; Vlada RS; Donatori.	Odjeljenje za pr. uređenje, stam. kom. poslove i ekologiju, Izvođač radova.
	1.12. Izrada Šumske privredne osnove za područje opštine Brod	X					Opština Brod; Ministarstvo poljoprivrede,	Odjeljenje za privredu i društvene djelatnosti; Odsjek za investicije,

							šumarstva i vodoprivrede; Donatori.	razvoj i javne nabavke; Odabrana projektantska kuća;
	1.13. Modernizacija i održavanje nekategorisanih puteva na seoskom području	X	X	X	X	X	Opština Brod;	Odjeljenje za prostorno uređenje, stambeno-komunalne poslove i ekologiju; Izvođač radova
	1.14. Širenje i osavremenjivanje toplovodne mreže	X	X	X	X	X	Opština Brod; Korisnik objekata i infrastrukture gradskog grijanja	Odjeljenje za prostorno uređenje, stambeno-komunalne poslove i ekologiju; Korisnik objekata i infrastrukture gradskog grijanja; Izvođač radova.
STRATEŠKI CILJ	PROJEKTI	TRAJANJE I VRIJEME IMPLEMENTACIJE - Godina					MOGUĆI FINANSIJER	MOGUĆI IMPLEMENTATOR/I
		2016	2017	2018	2019	2020		
2. Veća stopa zaposlenosti iskorištavanjem prirodnih potencijala i komparativnih prednosti opštine. Stvaranje uslova za povećanje konkurentnosti	2.1. Revizija skupštinskih odluka koje se odnose na stvaranje povoljnog poslovnog ambijenta i na poslovne zone	X		X		X	Opština Brod;	Skupštinska služba; Skupština opštine Brod; Pravna služba; Imenovani tim.
	2.2. Dobijanje BFC certifikata – opština sa povoljnim poslovnim okruženjem	X		X		X	Opština Brod; Ministarstvo za ekonomske odnose i regionalnu saradnju RS; Donatori.	Odsjek za lokalni razvoj, investicije i javne nabavke; Sva odjeljenja opštine Brod.
	2.3. Rješavanje imovinsko – pravnih odnosa u cilju stvaranja uslova za povoljno poslovno okruženje	X	X	X	X	X	Opština Brod; Republička uprava za im.-pravne poslove	Odjeljenje za pr. uređenje, stambeno-kom. poslove i ekologiju; Odsjek za lokalni razvoj, invest. i javne nabavke

postojećih malih i srednjih preduzeća i razvijanju novih u oblasti poljoprivrede, energetike i turizma	2.4. Proširenje kapaciteta gradske pijace u skladu sa potrebama privrednika koji žele da se bave djelatnošću predviđenom za Gradsku pijacu	X	X	X	X	X	Opština Brod; Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede RS; Privrednici.	Odjeljenje za pr. uređenje, stambeno-kom. poslove i ekologiju; Odsjek za lokalni razvoj, invest. i javne nabavke; Privrednici.
	2.5. Asfaltiranje pristupnog puta od Ulice Kralja Petra I do Gradske pijace (Ulica Jovana Dučića) i postavljanje ulične rasvjete	X					Opština Brod; Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede RS.	Odjeljenje za pr. uređenje, stambeno-kom. poslove i ekologiju; Odsjek za lokalni razvoj, invest. i javne nabavke.
	2.6. Završetak stečajnih postupaka nekadašnjih državnih preduzeća za koje nije riješen status	X					Opština Brod; Preduzeća u stečajnim postupcima.	Opština Brod; Privredni sud Doboj; Stečajni upravnici.
	2.7. Razvoj lovnog i ribolovnog turizma, uređenje lovišta i ribolovne staze	X	X	X	X	X	Opština Brod; Ministarstvo trgovine i turizma RS; LU Vučjak; SRD Sava Brod	Opština Brod; Turistička organizacija opštine Brod; LU Vučjak; SRD Sava Brod
	2.8. Postavljanje turističke signalizacije na području opštine Brod, razvoj seoskog turizma	X					Opština Brod; Ministarstvo trgovine i turizma RS	Odjeljenje za pr. uređenje, stambeno-kom. poslove i ekologiju; Izvođač radova
	2.9. Program turističke ponude, WEB prezentacija Turističke organizacije Brod (TOB), izgradnja Info pulta TOB i konstantno ažuriranje prez.	X	X	X	X	X	Opština Brod; Ministarstvo trgovine i turizma RS	Turistička organizacija opštine Brod; Odjeljenje za privredu i društvene djelatnosti
	2.10. Uređenje izletišta na seoskom području, uređenje obala rijeka Save i Ukrine, izgradnja vidikovca na	X	X	X	X	X	Opština Brod; Ministarstvo trgovine i turizma RS	Turistička organizacija opštine Brod; Odjeljenje za privredu i društvene djelatnosti

	području opštine Brod							
	2.11. Afirmacija područja Gradina kao turističke destinacije		X	X	X	X	Opština Brod; Ministarstvo trgovine i turizma RS	Turistička organizacija opštine Brod; Odjeljenje za privredu i društvene djelatnosti
	2.12. Pronalaženje partnera za uređenje Savske ade kao turističke ponude			X	X	X	Opština Brod; Ministarstvo trgovine i turizma RS; Privatni partner.	Turistička organizacija opštine Brod; Odjeljenje za privredu i društvene djelatnosti
	2.13. Program zapošljavanja žena i mladih		X				Opština Brod;	Odjeljenje za privredu i društvene djelatnosti
	2.14. Program obuke i zapošljavanja mladih u IT sektoru		X	X	X	X	Opština Brod;	Odjeljenje za pr. uređenje, st-kom. poslove i ekologiju;
	2.15. Promocija potencijala za investitore na području opštine Brod	X	X	X	X	X	Opština Brod; Vlada RS; Donatori.	Odsjek za lokalni razvoj, investicije i javne nabavke; Odjeljenje za privredu i društvene djelatnosti.
	2.16. Program obuke preduzetnika i podrške preduzetnicima	X	X	X	X	X	Opština Brod; Vlada RS; Donatori.	JP Radio Brod; Opština Brod; SŠC Nikola Tesla.
	2.17. Otvaranje preduzetničkog inkubatora		X	X			Opština Brod; Vlada RS; Donatori.	Odjeljenje za pr. I društ. Djelatnosti; Odsjek za lokalni razvoj, investicije i javne nabavke;
	2.18. Održavanje Sajma privrede Brod	X	X	X	X	X	Opština Brod; Vlada RS; Donatori.	Odsjek za lokalni razvoj, investicije i javne nabavke; Odjeljenje za privredu i društvene djelatnosti.

	2.19. Bespovratna podsticajna sredstva za zapošljavanje i samozapošljavanje	X	X	X	X	X	Opština Brod; Vlada RS; Donatori.	Odjeljenje za privredu i društvene djelatnosti. Odsjek za lokalni razvoj, investicije i javne nabavke;
STRATEŠKI CILJ	PROJEKTI	TRAJANJE I VRIJEME IMPLEMENTACIJE - Godina					MOGUĆI FINANSIJER	MOGUĆI IMPLEMENTATOR/I
		2016	2017	2018	2019	2020		
3. Razvijeno ruralno područje sa razvijenom poljoprivrednom proizvodnjom i seoskim preduzetništvom	3.1. Program poljoprivrednih podsticaja na području opštine Brod	X	X	X	X	X	Opština Brod; Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede RS; Donatori.	Odjeljenje za privredu, poljoprivredu i društvene djelatnosti; Odsjek za lokalni razvoj investicije i javne nabavke; Poljoprivredni proizvođači.
	3.2. Program obuke za izradu projekata usmjerenih ka pribavljanju sredstava za razvoj poljoprivrede	X	X	X	X	X	Opština Brod; Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede RS; Donatori; Konsultantske kuće.	Odjeljenje za privredu, poljoprivredu i društvene djelatnosti; Odsjek za lokalni razvoj inv. i javne nabavke; Poljoprivredni proizvođači; Konsultantske kuće.
	3.3. Pisanje projektnih prijedloga za pribavljanje sredstava koja će omogućiti razvoj poljoprivrede	X	X	X	X	X	Opština Brod; Poljoprivredni proizvođači;	Odjeljenje za privredu, poljoprivredu i društvene djelatnosti; Odsjek za lokalni razvoj investicije i javne nabavke; Poljoprivredni proizvođači;
	3.4. Obuke žena i mladih poljoprivrednih proizvođača	X	X	X	X	X	Opština Brod; Ministarstvo	Odjeljenje za privredu, polj. i dr. djelatnosti;

	u oblasti proizvodnje, skladištenja i prerade poljoprivrednih proizvoda						poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede RS; Donatori; Konsultantske kuće.	Odsjek za lokalni razvoj investicije i javne nabavke; Žene sa sela i mladi poljoprivredni proizvođači.
	3.5. Izrada poljoprivredne karte na području opštine Brod u digitalnom obliku	X	X	X	X		Opština Brod; Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede RS; Donatori; Konsultantske kuće.	Odjeljenje za privredu, poljoprivredu i društvene djelatnosti; Konsultantska kuća
	3.6. Osavremenjivanje i održavanje nekategorisanih puteva na seoskom području u cilju stvaranja lakšeg pristupa obradivim poljoprivrednim površinama	X	X	X	X	X	Opština Brod; Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede RS; Donatori.	Odjeljenje za prostorno urećenje, stambeno-komunalne poslove i ekologiju; Odsjek za investicije, razvoj i javne nabavke; Izvođač radova.
	3.7. Program analize i kalcifikacije poljoprivrednog zemljišta	X	X	X	X	X	Opština Brod; Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede RS; Donatori; Poljoprivredni proizvođači.	Odjeljenje za pr., polj. i dr. djelatnosti; Odsjek za lokalni razvoj investicije i javne nabavke; Polj. proizvođači; Instituti za analizu zemljišta.
	3.8. Izgradnja sistema za navodnjavanje obradivih poljoprivrednih površina	X	X	X	X	X	Opština Brod; Min. poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede RS; Donatori; Poljoprivredni proizvođači.	Odjeljenje za privredu, poljoprivredu i društvene djelatnosti; Odsjek za lokalni razvoj investicije i javne nabavke; Polj. proizvođači.

	3.9. Razvoj voćarstva na području opštine Brod, podrška razvoju voćarstva učešće u kupovini sadnica za 25 voćnjaka površine po 1 ha		X	X	X		Opština Brod; Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede RS; Donatori;	Odjeljenje za privredu, poljoprivredu i društvene djelatnosti; Poljoprivredni proizvođači.
	3.10. Podrška izgradnji objekata za skladištenje i preradu voća na području opštine		X	X	X	X	Opština Brod; Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede RS; Donatori;	Odjeljenje za privredu, poljopr. i društvene djelatnosti; Odsjek za lokalni razvoj inv. i javne nabavke; Polj. proizvođači.
	3.11. Razvoj pčelarstva na području opštine Brod, sadnja medonosnog bilja	X	X	X	X	X	Opština Brod; Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede RS; Donatori;	Odjeljenje za privredu, poljoprivredu i društvene djelatnosti; Odsjek za lokalni razvoj investicije i javne nabavke; Udruženje pčelara.
	3.12. Formiranje farmi muznih krava, tovnih junadi, ovaca i tovnih pilića	X	X	X	X		Opština Brod; Min. poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede RS; Donatori;	Odjeljenje za privredu, poljoprivredu i društvene djelatnosti; Poljoprivredni proizvođači – farmeri.
	3.13. Uspostava kooperantskih odnosa sa prerađivačima ili organizovanje poljoprivrednih proizvođača kroz zadruge i udruženja			X	X		Opština Brod; Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede RS; Donatori;	Odjeljenje za privredu, poljoprivredu i društvene djelatnosti; Poljoprivredni proizvođači.
	3.14. Sanacija i održavanje vodoodbrambenih vodoprivrednih objekata	X	X	X	X	X	Opština Brod; Min. polj., šumarstva i vodoprivrede RS; JU Vode Srpske; Donatori.	Odjeljenje za privredu, polj. i dr. djelatnosti; Odsjek za lokalni razvoj invest. i javne nabavke; JU Vode Srpske Izvođač radova

	3.15. Promocija i organizovanje organske proizvodnje	X	X	X	X	X	Opština Brod; Min. poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede RS; Donatori;	Odjeljenje za privredu, poljoprivredu i društvene djelatnosti; Poljoprivredni proizvođači
	3.16. Razvoj povrtarstva na otvorenom i zaštićenom prostoru (ljekovito bilje)		X	X	X		Opština Brod; Min. polj., šumarstva i vodoprivrede RS; Donatori; Poljoprivredni proizvođači.	Odjeljenje za privredu, polj. i dr. djelatnosti; Poljoprivredni proizvođači
	3.17. Modernizacija puteva na ruralnom području opštine Brod		X		X	X	Opština Brod; Vlada RS; Ministarstvo saobraćaja i veza.	Odjeljenje za prostorno urećenje, stambeno- komunalne poslove i ekologiju; Izvođač radova
STRATEŠKI CILJ	PROJEKTI	TRAJANJE I VRIJEME IMPLEMENTACIJE - Godina					MOGUĆI FINANSIJER	MOGUĆI IMPLEMENTATOR/I
		2016	2017	2018	2019	2020		
4. Pобољшanje kvaliteta obrazovanja i zdravstvene i socijalne zaštite, dodatno unaprijeđeni kulturni i sportski sadržaji i veća efikasnost civilnog društva.	4.1. Opremanje vaspitno-obrazovnih ustanova savremenom tehničkom opremom za održavanje nastave		X	X	X		Opština Brod; Republička agencija za razvoj MSP-a; Vlada RS; Strani donatori;	Odjeljenje za privredu, poljoprivredu i društvene djelatnosti; Vaspitno – obrazovne ustanove
	4.2. Stalna edukacija i usavršavanje nastavnog kadra uz praćenje evropskih standarda u oblasti metodologije učenja	X	X	X	X	X	Opština Brod; Ministarstvo prosvjete i kulture RS.	Odjeljenje za privredu, poljoprivredu i društvene djelatnosti; Odsjek za lokalni razvoj investicije i javne nabavke; Nastavnici i vaspitači.
	4.3. Stavljanje u funkciju ogranka JU za predškolsko obrazovanje u naselju Skele		X				Opština Brod; Ministarstvo prosvjete i kulture RS. Min. Porodice, omladine	Odjeljenje za privredu, poljoprivredu i društvene djelatnosti; Odsjek za lokalni razvoj

							i sporta	investicije i javne nabavke; Izvođač radova.
4.4.	Planovi upisa u srednju školu prema zanimanjima koja su potrebna na tržištu rada	X	X	X	X	X	Opština Brod; Ministarstvo prosvjete i kulture RS;	Opština Brod; Min. prosvjete i kulture RS; Srednja škola Nikola Tesla
4.5.	Sanacija dotrajalih infrastrukturnih objekata škola i dogradnja novih, redovno održavanje objekata	X	X	X	X	X	Opština Brod; Vlada RS; Donatori	Odjeljenje za prostorno urećenje, stambeno-komunalne poslove i ekologiju; Izvođač radova
4.6.	Izrada dokumenta „Omladinska politika“ za narednih pet godina	X					Opština Brod; Ministarstvo prosvjete i kulture RS	Odjeljenje za privredu, polj. i društvene djelatnosti; Odsjek za lok. razvoj inv. i javne nabavke; Vaspitno – obr. ustanove
4.7.	Osavremenjivanje bibliotečkog fonda		X	X	X	X	Opština Brod; Ministarstvo prosvjete i kulture RS; Donatori.	JU Biblioteka Branko Ćopić Odjeljenje za privredu, polj. i društvene djelatnosti.
4.8.	Održavanje okruglih stolova na temu kulture i promocija knjiga	X	X	X	X	X	Opština Brod; Ministarstvo prosvjete i kulture RS; Donatori.	JU Biblioteka Branko Ćopić Odjeljenje za privredu, polj. i društvene djelatnosti.
4.9.	Opremanje JP Radio Brod savremenom opremom za emitovanje programa	X	X			X	Opština Brod; Vlada RS; Donatori.	JP Radio Brod; Odsjek za investicije, razvoj i javne nabavke;
4.10.	Održavanje svečanosti iz oblasti folklor,	X	X	X	X	X	Opština Brod; Ministarstvo prosvjete i	JU Biblioteka Branko Ćopić;

	književnosti, duhovnosti						kulture RS; Donatori.	Odjeljenje za privredu, polj. i društvene djelatnosti.
	4.11. Njegovanje prijateljskih odnosa sa Grčkom	X	X	X	X	X	Opština Brod; Ministarstvo prosvjete i kulture RS; Donatori.	Odjeljenje za privredu, polj. i društvene djelatnosti; Pravoslavna crkva.
	4.12. Njegovanje tradicionalnih vrijednosti kroz rad KUD- ova i nevladinih organizacija	X	X	X	X	X	Opština Brod; Ministarstvo prosvjete i kulture RS; Donatori.	KUD-ovi; Nevladine organizacije; Odjeljenje za privredu, polj. i društvene djelatnosti.
	4.13. Redovno održavanje Sokolskih igara	X	X	X	X	X	Opština Brod; Ministarstvo prosvjete i kulture RS; Donatori.	Odjeljenje za privredu, polj. i društvene djelatnosti; Mjesne zajednice.
	4.14. Izgradnja mjesnih ambulanti na seoskom području	X					Opština Brod; Ministarstvo zdravlja i socijalne zaštite RS.	Odjeljenje za prostorno uređenje, stam. - kom. poslove i ekologiju; Odjeljenje za privredu, polj. i dr. djelatnosti; Dom zdravlja; Izvođač radova.
	4.15. Održivo funkcionisanje JZU Dom zdravlja Brod	X	X	X	X	X	Fond zdravstvene zaštite RS; Opština Brod JZU Dom zdravlja	Odjeljenje za finansije; Odjeljenje za privredu, polj. i dr. djelatnosti; JZU Dom zdravlja
	4.16. Nabavka savremene opreme za dijagnostiku i laboratoriju		X	X			Opština Brod; JZU Dom zdravlja; Ministarstvo zdravlja i socijalne zaštite; Donatori	JZU Dom zdravlja; Odsjek za lok. razvoj inv. i javne nabavke;
	4.17. Formiranje tima iz oblasti ginekologije i pulmologije			X	X		Opština Brod; JZU Dom zdravlja.	JZU Dom zdravlja.

	4.18. Povećati pristupačnost socijalne zaštite licima kojima je ona najpotrebnija	X	X				Opština Brod; Ministarstvo zdravlja i socijalne zaštite RS; Donatori	JU Centar za socijalni rad; Odjeljenje za privredu, polj. i dr. djelatnosti; Odjeljenje za finansije;
	4.19. Uvesti pružanje novih usluga iz domena socijalne zaštite	X		X		X	Opština Brod; Ministarstvo zdravlja i socijalne zaštite RS; Donatori	JU Centar za socijalni rad; Odjeljenje za privredu, polj. i dr. djelatnosti; Odjeljenje za finansije;
	4.20. Stambeno zbrinjavanje socijalno ugroženih porodica	X	X	X	X	X	Opština Brod; Vlada RS; Institucije BIH; Donatori	Odjeljenje za prostorno uređenje, stam. - kom. poslove i ekologiju; Odsjek za lok. razvoj inv. i javne nabavke;
	4.21. Stambeno zbrinjavanje Romske populacije	X					Opština Brod; Vlada RS; Institucije BIH; Donatori	Odjeljenje za prostorno uređenje, stam. - kom. poslove i ekologiju; Odsjek za lok. razvoj inv. i javne nabavke;
	4.22. Praćenje i analiza potreba za socijalnom pomoći, organizaciono i stručno jačanje kapaciteta Centra za socijalni rad i praćenje rezultata rada Centra	X	X	X	X	X	JU Centar za socijalni rad; Opština Brod; Vlada RS; Donatori	JU Centar za socijalni rad; Odjeljenje za privredu, polj. i dr. djelatnosti;
	4.23. Dodjela sredstava za kupovinu placeva mladim bračnim parovima	X	X	X	X	X	Opština Brod;	Odjeljenje za prostorno uređenje, stam. - kom. poslove i ekologiju;
	4.24. Pomoć mladim bračnim parovima koji žele da žive na selu	X	X	X	X	X	Opština Brod;	Odjeljenje za prostorno uređenje, stam. - kom. poslove i ekologiju; Odjeljenje za finansije.

	4.25. Izgradnja balon sale u Liješću	X					Opština Brod; Investiciono razvojna banka.	Odjeljenje za prostorno uređenje, stam. - kom. poslove i ekologiju; Odsjek za lok. razvoj inv. i javne nabavke; Izvođač radova.
	4.26. Stavljanje u funkciju groblja u selu Liješće	X					Opština Brod	Odjeljenje za prostorno uređenje, stam. - kom. poslove i ekologiju; Savjet Mjesne zajednice Liješće
	4.27. Implementacija infrastrukturnih projekata na postojećim sportskim objektima i izgradnja novih	X	X	X			Opština Brod; Investiciono razvojna banka; Vlada RS.	Odjeljenje za prostorno uređenje, stam. - kom. poslove i ekologiju; Odsjek za lok. razvoj inv. i javne nabavke; Izvođač radova.
	4.28. Redovno održavanje tradicionalnih sportskih manifestacija (Ponoćni turnir, turnir u rukometu, karate turnir...)	X	X	X	X	X	Opština Brod; Vlada RS; Turistička organizacija opštine Brod	Turistička organizacija opštine Brod; Odjeljenje za privredu, polj. i dr. djelatnosti; Odsjek za lok. razvoj inv. i javne nabavke;
	4.29. Proširenje sadržaja Sportskog kulturnog centra	X	X	X	X	X	Opština Brod; Turistička organizacija opštine Brod	Odjeljenje za privredu, polj. i dr. djelatnosti; Turistička organizacija opštine Brod.
STRATEŠKI CILJ	PROJEKTI	TRAJANJE I VRIJEME IMPLEMENTACIJE - Godina					MOGUĆI FINANSIJER	MOGUĆI IMPLEMENTATOR/I
		2016	2017	2018	2019	2020		
5. Eksploatacija resursa uz	5.1. Prelazak na LED rasvjetu na području opštine Brod		X				Opština Brod; Strani donatori;	Odjeljenje za pr. ur., stambeno-komunalne poslove i ekologiju; Odsjek za investicije,

uvažavanje evropskih standarda energetske efikasnosti i zaštite životne sredine.								razvoj i javne nabavke;
	5.2. Realizacija projekta energetske efikasnosti na objektima osnovne i srednje škole u Brodu	X	X	X			Opština Brod; EU donatori;	Odjeljenje za pr. ur., stambeno-komunalne poslove i ekologiju; Projektantske kuće; Izvođači radova; Institucije RS i BiH.
	5.3. Revitalizacija sistema gradskog grijanja u cilju manje potrošnje energenta i manjeg zagađenja okoline	X		X		X	Privatni partner; Vlada RS; Donatori.	Odjeljenje za pr. urećenje, stambeno-kom. poslove i ekologiju; Privatni partner; Izvođač radova.
	5.4. Zaštita od nekontrolisane sječe šume na području opštine Brod	X	X	X	X	X	Opština Brod; JP Šume RS; Vlada RS.	Odjeljenje za privredu, poljoprivredu i dr. djelatnosti; JP Šume RS; Vlada RS;
	5.5. Izrada LEAP-a (Lokalnog ekološkog akcionog plana) za područje opštine Brod		X				Opština Brod; Donatori; Vlada RS	Odjeljenje za pr. uređenje, st-kom. poslove i ekologiju; Odsjek za investicije, razvoj i javne nabavke; Izabrani ponuđač.
	5.6. Nabavka opreme JKP Komunalac za prikupljanje i razvrstavanje reciklažnog otpada		X		X	X	Opština Brod; Vlada RS. Fond za zaštitu životne sredine i ekologiju	Odj. za pr. uređenje, stam.-kom. poslove i ekologiju; Odsjek za investicije, razvoj i javne nabavke; KP Komunalac.
	5.7. Nabavka kanti za otpad i kontejnera za seosko područje		X			X	Opština Brod; Vlada RS.	Odj. za pr. uređenje, stam.-kom. poslove i ekologiju; Odsjek za investicije, razvoj i javne nabavke;

								KP Komunalac.
	5.8. Uklanjanje divljih deponija otpada	X	X	X	X	X	Opština Brod; KP Komunalac Brod	Odj. za pr. uređenje, stam.-kom. poslove i ekologiju; KP Komunalac Brod
	5.9. Podizanje ekološke svijesti građana preko sredstava javnog informisanja	X	X	X	X	X	Opština Brod; JP Radio Brod.	JP Radio Brod; Brodske novine.
	5.10. Aktivno učestvovanje Opštine u projektu regionalna deponija	X	X	X	X	X	Opština Brod; Vlada RS; KP Komunalac Brod	Vlada RS; KP Komunalac.
	5.11. Nabavka opreme za ličnu zaštitu vatrogasaca i osavremenjivanje teritorijalne vatrogasne jedinice kao cjeline	X		X		X	Opština Brod; Vatrogasni savez RS.	Vatrogasna jedinica Brod; Odsjek za investicije, razvoj i javne nabavke; Civilna zaštita.

8. MONITORING, EVALUACIJA I AŽURIRANJE

Monitoring i evaluacija ostvarivanja strategije omogućavaju mjerenje stepena ostvarenja postavljenih ciljeva, dajući takođe mogućnost za preduzimanje pravovremenih mjera u cilju eventualnih korekcija, te ocjenjivanje sveukupne uspješnosti realizacije strategije.

Praćenje podrazumjeva sistem prikupljanja i obrade podataka u svrhu upoređivanja postignutih rezultata sa planiranim. Praćenje se vrši na osnovu definisanih projektnih i programskih indikatora i plana implementacije. Uspostavljeni mehanizmi za praćenje realizacije strategije razvoja će praćenjem definisanih indikatora kontrolisati ostvarenje ciljeva, tako što će prikupljati i analizirati podatke potrebne za njihovo dokazivanje. Praćenje treba biti usklađeno sa ciklusom izvještaja od strane odgovarajućih statističkih i drugih institucija (Statistički zavod, APIF, itd.), dok se direktni podaci o realizaciji programa/projekata prikupljaju i analiziraju krajem godine.

Nalaze praćenja razmatra Načelnik opštine sa Komisijom za praćenje realizacije Strategije razvoja opštine Brod i Privrednim savjetom. Vrednovanje je zasnovano na nalazima praćenja i daje sveukupnu ocjenu ostvarenja postavljenih ciljeva. Podloge za vrednovanje priprema Odsjek za investicije, razvoj i javne nabavke opštine Brod u saradnji sa odjeljenjima opštinske uprave.

Važno je da se posao na prikupljanju, obradi i analizi podataka ne tretira kao jednokratna, već da se obavlja kontinuirano i da se zasniva na sistemskom pristupu. To znači da se postavi tako da se kreiraju odgovarajuće baze podataka, koje će se relativno lako godišnje ažurirati i da se redovno godišnje izvode odgovarajuća direktna ispitivanja grupa aktera/korisnika usluga, prema standardizovanoj metodologiji i instrumentima, kako bi se mogle pratiti promjene i napredak.

Preporučljivo je formiranje sljedećih baza podataka:

- Baza demografskih podataka;
- Baza podataka o tržištu rada;
- Baza podataka za socijalne javne usluge;
- Baza podataka za infrastrukturu i komunalne javne usluge;
- Baza podataka lokalne privrede;
- Baza podataka o stanju životne sredine.

Neophodno je obezbijediti da su svi podaci razvrstani prema polu, gdje je god to primjenjivo, kako bi se osiguralo praćenje i vrednovanje uticaja strategije na oba pola.

Ažuriranje Strategije razvoja opštine Brod će se provoditi u skladu sa potrebama uslovljenim internim faktorima na području opštine Brod kao što su budžet, investicije, otvaranje proizvodnih kapaciteta i slično, kao i eksternih faktora kao što su grant sredstva izvora RS i BIH i grant sredstva EU, zatim izmjene zakonskih regulativa i drugih spoljnih uslova.

Ažuriranje Strategije će vršiti tijelo koje će biti imenovano od strane Skupštine opštine Brod, a informacije za ažuriranje će pripremati Odsjek za investicije, razvoj i javne nabavke. Prije svakog ažuriranja Strategije, održaće se i sjednica Privrednog savjeta koji će analizirati potrebu i uslove ažuriranja Strategije.